

JUNI 2020
NUMMER 2

SIGNATUR

INSPI

s. 27–42 /

s. 10 /

BAROMETERET

Kampen om kundernes gunst

s. 24 /

RÅDGIVNING

Digitalisering giver nye muligheder

s. 50 /

DAGBOG FRA VERDEN

KPMG-manager Rie Larsen
skriver fra Calgary

Krisen har fremrykket digitaliseringen i Joe & The Juice

*Det tog under 14 dage at omstille en række
af vores barer til take-away, fortæller
Allan Auning-Hansen, CFO i Joe & The juice*

s. 12 /

DANSKE
REVISORER

FSR*

Sæt dig i førersædet til fremtiden

Bliv kontaktet af
A-teamet

Brug digitale værktøjer til at
automatisere og effektivisere
dit revisionsarbejde

e-conomic er en del af Visma, der er en af Europas førende softwarevirksomheder. Med skræddersyede, digitale løsninger, hjælper Visma hver dag små og store virksomheder med at skabe en effektiv og succesfuld forretning. Det er det, vi brænder for.
www.e-conomic.dk

INDHOLD

s. 16 /

MIDT I EN CORONATID

Coronanedlukningen gav ekstraordinær travlhed, da den ramte midt i sæsonen med revision af SMV-regnskaber.

s. 44 /

ET MILLIARDFORETAGENDE

Per Gunslev kaster lys over milliardforretningen Kræftens Bekæmpelse, som har 700 medarbejdere.

s. 46 /

SMV-PORTRÆTTET: KVIST & JENSEN

Partnertid, videndeling og strategirådgivning. Disse tre nøglebegreber står helt centralt for det kronjyske revisionshus Kvist & Jensen.

s. 04 / Leder
En sort svane landede midt i statussæsonen

s. 06 / Faglig hotline
Læs om aktuelle spørgsmål og svar fra FSR – danske revisorers faglige hotline.

s. 08 / Medlemsnyt
SMV-indsatsen 2020 er coronaramt.

s. 09 / Medlemsnyt
Effektiviser din bilagshåndtering.

s. 10 / Barometer
Skærpet kamp om rådgivningsydelser.

s. 12 / Cash is King
Joe & The Juice blev hårdt ramt, da barer og restauranter måtte lukke.

s. 16 / Videomøder har en strålende fremtid
Tre revisionsvirksomheder fortæller om det hektiske corona-forår 2020.

s. 20 / Optimisme i spritny brancheanalyse
Rådgivningsydelser havde vind i sejlene i 2019.

s. 24 / Fem fokusområder for SMV-rådgivning
Løbende kundedialog, finansieringsmuligheder, cybersikkerhed, ejerskifte og bæredygtighed på programmet.

s. 28 / INSPI
Bygninger fra vugge til grav.

s. 34 / INSPI
Revision i lyset af COVID-19.

s. 37 / INSPI
Revision af journal entries

s. 40 / INSPI
Centrale elementer i hjælpepakkerne.

s. 44 / Usædvanlige regnskaber
Denne gang retter Per Gunslev fokus mod Kræftens Bekæmpelse.

s. 46 / Da Kurt og Svend Aage fik en god idé
De kronjyske revisionshus Kvist & Jensen har benene solidt plantet i mulden.

s. 50 / Dagbog fra Verden
Senior Manager Rie Larsen, KPMG, fortæller om en typisk uge i Calgary.

s. 54 / BDO, ingeniørerne og Sierra Leone
BDO har indgået samarbejdet med Ingeniører Uden Grænser om vandprojekt i Sierra Leone.

s. 56 / Det runde portræt og mærkedage
Robert Fosbo fylder 50 år den 14. juni 2020.

VED CHARLOTTE JEPSEN, ADM. DIREKTØR, FSR – danske revisorer

En sort svane landede midt i statussæsonen

Økonomer kalder det en sort svane, når en yderst sjælden og uforudsigelig begivenhed med potentielt skelsættende konsekvenser opstår – uventet og ud af det blå. COVID-19-pandemien er en sort svane. En begivenhed, som ingen havde forudset eller kunne forestille sig konsekvenserne af, og som har vendt op og ned på konventioner og sædvanlige måder at tænke og gøre tingene på.

For revisorbranchen har COVID-19-pandemien betydet nye opgaver midt i den traditionelle højsæson. Ikke alene har kunderne efterspurgt rådgivning og sparring om eksempelvis likviditetsberedskab og finansielle forhold. Revisorerne har oveni fået til opgave at kontrollere ansøgningerne til de store hjælpepakker. Det er en anerkendelse og et skulderklap til revisorbranchen, som samtidig kræver, at vi hver dag gør vores ypperste for at leve op til de høje forventninger, der er til kvaliteten i revisorernes arbejde.

At der er blevet arbejdet intensivt igennem lang tid og under forhold og omstændigheder, som aldrig er prøvet før, viser flere af artiklerne i denne udgave af SIGNATUR. Massiv travlhed med at rådgive om de nye hjælpepakker, som er blevet gennemført i virtuelle miljøer og på toppen af en politisk proces, som i perioder har efterladt stor usikkerhed om indholdet af hjælpepakkerne og fortolkningen af de tilhørende bekendtgørelser. Det har ikke altid været nemt at skulle forklare kunderne, at det man fortalte i går ikke længere gælder – enten fordi EU-Kommissionen ikke var taget i ed, da politikerne vedtog hjælpepakken, eller fordi lovgivningsprocessen var kørt så hurtigt, at ikke alle bestemmelser var blevet tænkt helt igennem og derfor var åben for fortolkning.

Både foreningens involvering i lovgivningsprocessen og i den efterfølgende implementering af reglerne har fyldt meget i sekretariatet, siden pandemien brød ud, hvilket ikke mindst skyldes kravet om revisorerklæringer i mange af hjælpepakkerne. Vi har været optagede af, at det grundlag, som revisorerne skulle arbejde på, var klart og entydigt og har fremskyndet myndighedernes besvarelse af over 200 spørgsmål til hjælpepakkerne. Vi har dagligt – enten fysisk eller virtuelt – deltaget i dialogmøder med myndighederne for at afklare og sikre grundlaget for erklæringsarbejdet og rådgivningen af kunderne. Og vi har prioriteret at besvare de langt over 1.000 henvendel-

ser med spørgsmål om hjælpepakkerne fra foreningens medlemmer. Vi forstår udmærket den frustration, der kan opstå, når det grundlag, man skal arbejde på og rådgive ud fra, ikke er klart eller ændrer sig.

Selvom vi her nogle måneder efter den historiske nedlukning af det danske samfund er godt i gang med at genåbne institutioner, skoler, restauranter, butikcentre og sågar visse af vores grænseovergange, lider mange virksomheder fortsat under manglende aktivitet og omsætning. Vi kender endnu ikke de langsigtede konsekvenser af COVID-19. Meget tyder på, at vi står over for en alvorlig økonomisk krise, som vi endnu ikke kender dybden og varigheden af, og revisorbranchen bliver givetvis også ramt, når efterspørgslen efter rådgivning bliver mindre, og konkurser i erhvervslivet reducerer behovet for revisioner.

En ting er imidlertid sikkert: Økonomiske kriser er erfaringsmæssigt katalysator for misbrug og svindel. Et tocifret antal politianmeldelser om svindel med hjælpepakkerne og et større antal underretninger til Hvidvasksekretariatet indikerer, at risikoen for svindel er stor.

Det bør være et centralt opmærksomhedspunkt i forbindelse med de erklæringer, der udarbejdes i forbindelse med kontrollen med udbetaling af midler fra hjælpepakkerne. Indrømmet, det kan være en vanskelig opgave, hvor man sjældent vil få tak for at sætte hælene i, hvis tingene ikke er i orden. Ikke desto mindre er det forventningen, at det er det, revisorerne gør - også i disse COVID-19-erklæringer.

Foreningens bidrag er vejledninger og faglige værktøjer og en tæt dialog med myndighederne om risici og håndteringen heraf - i erkendelse af, at det er vores handlinger i dag, der definerer omdømmet i morgen.

God læselyst.

Charlotte Jepsen
Adm. direktør

* Rådgivning

På foreningens kurser får du ny viden, der kan omsættes til praktiske løsninger i mødet med hverdagens opgaver og dine kunder.

Få for eksempel aktuel viden og redskaber til den proaktive revisors rådgivning til virksomheder på vej i krise, herunder konkrete analyser og arbejdshandlinger.

Kurset giver dig en faglig opdatering inden for konkursområdet med hovedvægten lagt på reglerne for rekonstruktion.

Underviserne har stor faglig viden, og de er vant til at arbejde med opgaverne i praksis. Derfor kan du både se frem til ny viden og eksempler, som du kan relatere direkte til din hverdag.

- 7. september i Horsens
- 16. september i Roskilde
- 11. november i Middelfart

” Erfaringer fra praksis blev i høj grad trukket ind i undervisningen, og det er guld værd for kurset

Kriseramt virksomhed?

H / FAGLIG HOTLINE

VED JAN BRØDSGAARD
& LOUISE NELLEMANN
FSR – danske revisorer

Iværksætterselskab
modtager koncern-
tilskud

Et iværksætterselskab (IVS) har modtaget et koncerntilskud på 300.000 kroner fra sin moder-virksomhed i regnskabsåret 2019. Årets resultat i IVS'et er et underskud på 60.000 kroner. Efter indregning af koncerntilskuddet udgør overført resultat 250.000 kroner på balancedagen. Hvordan skal IVS'et forholde sig til reglerne om henlæggelse til reserve for iværksætterselskaber? Skal der henlægges en andel af modtaget koncerntilskud?

Et IVS skal som bekendt henlægge mindst 25 procent af årets overskud til reserven for iværksætterselskaber, indtil reserven sammen med selskabskapitalen samlet udgør mindst 40.000 kroner. Når et datterselskab modtager koncerntilskud fra sin modervirksomhed, er hovedreglen, at tilskuddet ikke skal indregnes i datterens resultatopgørelse, men direkte på datterens egenkapital, da tilskuddet er en kapitaltilførsel fra ejerne. Tilskuddet påvirker derfor ikke det beløb, der skal henlægges på reserven for iværksætterselskaber. Da årets resultat er et underskud på 60.000 kroner, skal der ikke henlægges til IVS-reserven for regnskabsåret 2019. •

Opløsning af reserve
for opskrivning

Jeg har overtaget en selskabskunde, hvor årsregnskabet indeholder en reserve for opskrivning af anlægsaktiver. Der er ikke løbende overført til frie reserver vedrørende afskrivninger på opskrivningerne. Jeg har aftalt med kunden, at dette skal rettes og gerne så langt tilbage i tiden som muligt. Kan jeg rette dette med tilbagevirkende kraft til 2015, hvor lovændringen blev indført, eller kan jeg gå helt tilbage til regnskabsåret 2010, hvor aktivet første gang blev opskrevet, og hvor opskrivningsreserven blev etableret?

Muligheden for at opløse den bundne opskrivningsreserve i takt med, at der afskrives på opskrivningen, fremgår af årsregnskabslovens § 41, stk. 3, nr. 5. Muligheden blev indført uden særlige overgangsregler ved ændringen af årsregnskabsloven i 2015. Det er muligt at anvende bestemmelsen med tilbagevirkende kraft således, at virksomheden kan opløse den del af opskrivningsreserven, der kan henføres til foretagne merafskrivninger på det opskrevne aktiv. Det gælder også de opskrivninger, der er foretaget før 2015. I den konkrete situation kan du således korrigere opskrivningsreserven for merafskrivninger, der er foretaget efter opskrivningen i 2010. Bemærk, at det er merafskrivninger efter udskudt skat, opskrivningsreserven skal korrigeres med. •

Coronaerklæring med
sikkerhed

Jeg er godkendt revisor og hjælper nogle mindre erhvervskunder med regnskaber og skatteopgørelser. Min virksomhed er ikke registreret som revisionsvirksomhed i Erhvervsstyrelsen, og jeg afgiver udelukkende erklæringer om assistance med opstilling. Nu vil jeg gerne hjælpe mine kunder med at få kompensation for faste omkostninger, og det kræver jo erklæringer med høj grad af sikkerhed. Min forsikring dækker erklæringer både med og uden sikkerhed, så jeg kan vel godt påtage mig disse nye opgaver?

Nej, du må desværre ikke påtage dig disse erklæringsopgaver. Som godkendt revisor må du kun afgive erklæringer med sikkerhed gennem en godkendt revisionsvirksomhed. Det fremgår af revisorlovens § 16, stk. 3. Det er blandt andet for at sikre, at revisorernes "erklæringer med sikkerhed" er omfattet af et kvalitetssikringssystem og den offentlige kvalitetskontrol. Det er således ikke tilstrækkeligt, at din forsikringsdækning er i orden. Du skal også sørge for, at din virksomhed er registreret som en godkendt revisionsvirksomhed i Erhvervsstyrelsens register. •

Fortsat drift

Hvis der er en note i årsregnskabet, hvor virksomhedens going concern-problemer er beskrevet, og det ligeledes er beskrevet i ledelsesberetningen, skal en revisor så også fremhæve going concern-problemerne i revisionspåtegningen?

Hvis revisoren vurderer, at der er en væsentlig usikkerhed, som kan skabe betydelig tvivl om virksomhedens evne til at fortsætte driften, skal revisorens erklæring henlede opmærksomheden på den note i årsregnskabet, der beskriver forholdet. I revisorens erklæring skal dette angives i et særskilt afsnit med overskriften: "Væsentlig usikkerhed vedrørende fortsat drift". Der kan være situationer, hvor regnskabets noter beskriver virksomhedens økonomiske situation, men hvor der ikke er usikkerhed om fortsat drift. Eksempelvis, hvor virksomhedens egenkapital er negativ, men hvor ejeren har givet en stærk støtteerklæring, så driften kan fortsætte. Her skal revisorens erklæring ikke indeholde afsnittet: "Væsentlig usikkerhed vedrørende fortsat drift", men revisoren bør overveje en "Fremhævelse af forhold i regnskabet". Hvis revisoren er uenig med ledelsen om virksomhedens fortsatte drift, eller hvis årsregnskabet ikke indeholder tilstrækkelige oplysninger om usikkerheden, skal revisoren modificere sin konklusion. •

"Jeg vil sikre væksten ved at finde kunder til revisorer"

Mit navn er Steen Rath. Fra min fortid i FRR Danske Revisorer, G4S og RISMA har jeg af flere omgange stået i spidsen for omstrukturering.

Jeg er derfor blevet ansat som Adm. direktør i Ageras Danmark for at sikre, at vi leverer den kvalitet af kundeemner som revisorer efterspørger.

Vores nye kerneværdier omkring ordentlighed og vores strategi om at partnere, kunder og Ageras skal have værdi ud af samarbejdet, sikrer at vores eksisterende partnere og kunder nu oplever den service, som de er berettiget til.

Skulle du have behov for flere kunder i din revisionsvirksomhed, så er vi den bedste markedsføringsinvestering, du kan foretage dig.

Kontakt os på
[Ageras.dk/partner](https://ageras.dk/partner)

Giv dine kunder det
rigtige kundetjek

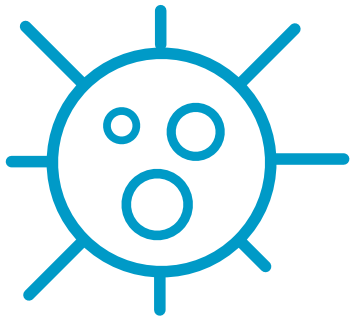
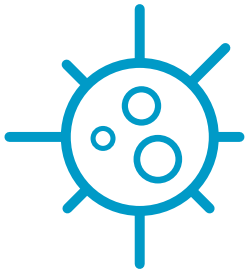
NYHED

Brug en digital løsning, der gør det enklere at overholde lovgivningen når du gennemgår kundeendskabsprocessen – og få samtidig dokumentationen på plads.

Læs mere om Kundetjek på caseware.dk/cloud/kundetjek

SMV-indsatsen 2020 er coronaramt

Tekst/ **Sara Sayk**,
SMV-chef, FSR – danske revisorer

For SMV-indsatsen var strategien klar. I maj 2020 skulle vi udrulle et tema om cybersikkerhed med nyheder, faktaark og gode råd til, hvordan du kommer i gang med at rådgive kunderne inden for dette område. Vi skulle også udrulle et tema om rådgivning inden for økonomistyring med oversigtsark over debitor- og kreditorstyringsværktøjer, artikler og medlemsfordele. Vi nåede dog at få en enkelt medlemsfordel på plads med Digisense, som du kan læse om andet steds på side 9.

Så blev det medio marts 2020, og coronavirussen vendte op og ned ikke bare på vores hverdag, men i høj grad også på vores arbejdsdag. Folketinget har vedtaget hjælpepakker, som vi i FSR – danske revisorer har været involveret i at få kommunikeret ud i form af artikler, faktaark, spørgsmål/svar, dokumentpakker og webinarer. Derudover har vi været involveret i en del politisk arbejde.

Vi håber, at vi snart kommer tilbage til normale tilstande. Det betyder, at vi genbesøger vores prioriteter i SMV-indsatsen i forhold til behovet for rådgivning, og hvor vi bedst understøtter dig inden for rådgivning til SMV'erne. •

FÅ DIREKTE INDFLYDELSE PÅ SMV-INDSATSEN

Vil du have indflydelse på SMV-indsatsens aktiviteter?
Tilmeld dig FSR RevisorNetværk.

Læs mere på www.fsr.dk/netvaerk

Effektiviser din bilagshåndtering

Nu er det muligt for medlemmer af FSR – danske revisorer at få lanceret sin egen software til bilagshåndtering.

Tekst/ **Martin Høgh**,
SMV-konsulent, FSR – danske revisorer

Digiflow digitaliserer og automatiserer processerne for kreditorbilag, så du undgår manuelle indtastninger, sparer tid og i det hele taget får et mere effektivt arbejdsflow uden at skulle ændre på rutinerne for dit daglige arbejde.

Som medlem af FSR – danske revisorer får du Digiflow i en white label version med eget navn og logo, så det bliver din revisorvirksomhed, som kunderne får hjælp af i stedet for et stykke eksternt software.

Hver gang din kunde godkender et bilag, sender et udlæg eller en kvittering til bogholderiet, er det derfor din revisorvirksomheds navn og logo, som kunderne ser og knyttes tættere på. Fordelen ved denne løsning er derfor:

- Du kommer i “top of mind” hos kunden
- Du udstråler proaktiv kundeservice
- Du letter kundens hverdag
- Du tilbyder digital service døgnet rundt.

Digiflow har mange indstillingsmuligheder, der gør, at systemet nemt kan tilpasse sig den optimale måde for dig at arbejde på i din revisorvirksomhed, uden at du skal ændre på dit nuværende arbejdsflow. Med den nye medlemsaftale får godkendte revisorer, der er medlem af FSR – danske revisorer, både marketingpakken og den praktiske del til en fordelagtig pris. Det bør give dig økonomiske gevinster at tage Digiflow i brug. •

Læs meget mere om medlemsfordelen på www.fsr.dk/digisense

Forbliv dine kunders foretrukne rådgiver

I en tid med øget kompleksitet og hastige forandringer stilles øgede krav til dig som revisor. Det gælder både i forhold til erklæringsarbejdet og i rådgivningen af specielt ejerledere. Som brancheforening er et af vores overordnede mål at understøtte dit arbejde fagligt og sikre, at du er klædt på til at imødekomme kravene fra både kunder og omverden.

Lige nu er virksomhedernes forretningsmodeller udfordret, især på baggrund af påvirkningen fra coronaepidemien. Men også før coronatiden var modellerne udfordret, blandt andet på grund af digitalisering, disruption og ændret kundeadfærd. Dine kunder bliver derfor nødt til at gentænke og designe deres forretningsmodeller på ny, og her kan du være virksomhedernes trusted business advisor og hjælpe med at kortlægge, analysere og udvikle deres forretningsmodel. “Hvis ikke du gentænker og designer dine kunders forretningsmodel i samarbejde med disse og omstiller dem i forhold til de nye trends, taber kunderne konkurrencekraft. Behovet for at forandre forretningsmodeller er stigende,” fortæller Nils Henrik Wegener, stifter og ejer af strategivirksomheden 360° sprint, som har specialiseret sig i råd-

givning om forretningsmodeludvikling. På foreningens kursus: Revisor som Trusted Business Advisor lærer vi dig, hvordan du hurtigt kortlægger dine kunders forretningsmodel og den omverden, som virksomhederne indgår i.

Ansvarlighed og klima står højt på agendaen
Der er heller ingen tvivl om, at fokus på klima og bæredygtighed er stigende, og som virksomhedernes foretrukne rådgiver er det helt centralt, at du er klædt på til at vejlede dine kunder bedst muligt. Folketinget vedtog i 2019 en klimalov med et ambitiøst CO2-reduktionsmål på 70 procent i 2030 og klimaneutralitet senest i 2050. Klimaloven vil, sammen med resultatet af de 13 klimapartnerskaber, danne rammen om regeringens klimahandlingsplan. “For revisorbranchens vedkommende vil det navnlig være arbejdet med rapportering af ikke-finansielle informationer, der vil være centralt. Vi har brug for troværdige nøgletal om klima og bæredygtighed. De skal være lige så pålidelige som de finansielle nøgletal, så samfund, forbrugere, ansatte, leverandører og investorer kan træffe beslutninger på et oplyst grundlag. Det vil være en central del af foreningens arbejde i 2020 og fremefter at skubbe på den udvikling og sikre, at den ekspertise og erfaring med rapportering og validering af data, der er i revisorbranchen, bliver bragt i spil,” forklarer Charlotte Jepsen, administrerende direktør i FSR – danske revisorer.

Derfor har vi udviklet et helt nyt kursus om samfundsansvar, bæredygtighed og klima, som klæder dig på til at rådgive dine kunder. Vi betragter det som vores fornemste opgave at sikre, at den tid, du bruger på skolebænken, giver størst mulig værdi for dig og dine kunder. •

KAMPEN OM KUNDERNES GUNST

Inden coronakrisen efterspurgte SMV'erne rådgivning i stort omfang, viser en undersøgelse. Så kom krisen, og nu kæmper virksomhederne for at overleve. Når støvet har lagt sig, er det dog forventningen, at SMV'erne igen vil efterspørge rådgivning fra revisorerne, men andre specialister står også klar i kulissen.

Tekst/ **Agnethe Larsen,**
analytiker, FSR - danske revisorer

Revisoren har stor viden og forståelse for kundernes forretning, udviklingsbehov og branche. Det har historisk set betydet, at revisoren er de små og mellemstore virksomheders nærmeste rådgiver, og sådan forholder det sig stadigvæk. I en ny analyse fra FSR – danske revisorer siger en tredjedel af danske små og mellemstore virksomheder, at deres revisor er den mest betroede rådgiver. Derfor har revisorbranchen også nydt godt af den positive udvikling, der har været i dansk erhvervsliv de senere år.

År efter år er virksomhedernes overskud steget i forhold til det foregående års resultat. Analysen viser, at størstedelen af virksomhederne inden for det seneste år har modtaget rådgivning – især fra deres revisor. Af samme årsag fylder rådgivning også meget i revisorbranchens indtjening. En tredjedel af revisorbranchens omsætning kom fra serviceydelser og andre regnskabstjenester i 2018. Det er en stor stigning i forhold til bare for et par år siden.

På få måneder har den økonomiske situation dog ændret sig radikalt for virksomhederne på grund af coronakrisen. Hvor mange virksomheder før så positivt på fremtiden, kæmper mange nu for at undgå virkningerne af krisen. Det vil med stor sandsynlighed betyde, at mange virksomheder fremover vil efterspørge mindre råd-

givning eller anderledes rådgivning, end de ellers ville have gjort, da analysen blev gennemført.

Der skal styr på likviditeten
Ved udgangen af 2019 sagde tre ud af fire små og mellemstore virksomheder, at de havde fået rådgivning det seneste år. Samtidig vurderede størstedelen af virksomhederne, at de ville få behov for endnu mere rådgivning i de kommende år. Coronakrisen må imidlertid forventes at påvirke virksomhedernes rådgivningsbehov.

På kort sigt må det forventes, at virksomhederne vil have behov for hjælp til at skabe overblik over deres økonomiske situation og styre deres likviditet. Her vil det være naturligt, at revisoren, som virksomhedens mest betroede rådgiver, hjælper med at udforme risikovurderinger og hjælper med at lægge en plan for den videre drift af virksomheden. Det kan være hjælp til likviditetsstyring og tilpasning af budgetter eller overvejelser om at genforhandle betalingsfrister med kreditorer og debitorer eller at nedskalere dele af produktionen eller lagrene. Alt sammen for at sikre pengestrømme, likviditet og overskud på kort og langt sigt. For nogle virksomheder kan der dog også blive behov for rådgivning om omstrukturering eller måske endda rekonstruktion eller nedlukning af aktiviteter eller større dele af virksomheden.

Når støvet har lagt sig
Hvor længe og hvor dyb krisen bliver, er der ingen der ved, men nogle brancher og virksomheder vil være mere udfordrede af krisen end andre. På et tidspunkt vil økonomien dog forventeligt vende til-

bage til mere normale tilstande. Virksomhederne vil igen kunne begynde at se positivt på fremtiden og efterspørge hjælp til at vokse og udvikle forretningen.

Før krisens udbrud var rådgivning inden for regnskab, revision og bogføring de klart mest efterspurgte ydelser blandt SMV'erne, og disse ydelser forventes også i fremtiden at være meget efterspurgte blandt SMV'erne. Analysen viser imidlertid også, at den største vækst i efterspørgslen efter rådgivning forventes at være inden for områder som forretningsudvikling, digitalisering og finansiering (se figuren).

Hvis efterspørgslen efter rådgivning på sigt udvikler sig, som før coronakrisen ramte, må der forventes en øget efterspørgsel efter netop rådgivning inden for områder som forretningsudvikling, digitalisering og finansiering. Her ligger således et væsentligt forretningspotentiale for branchen, hvis den formår at omstille sig til nye krav og ønsker fra virksomhederne.

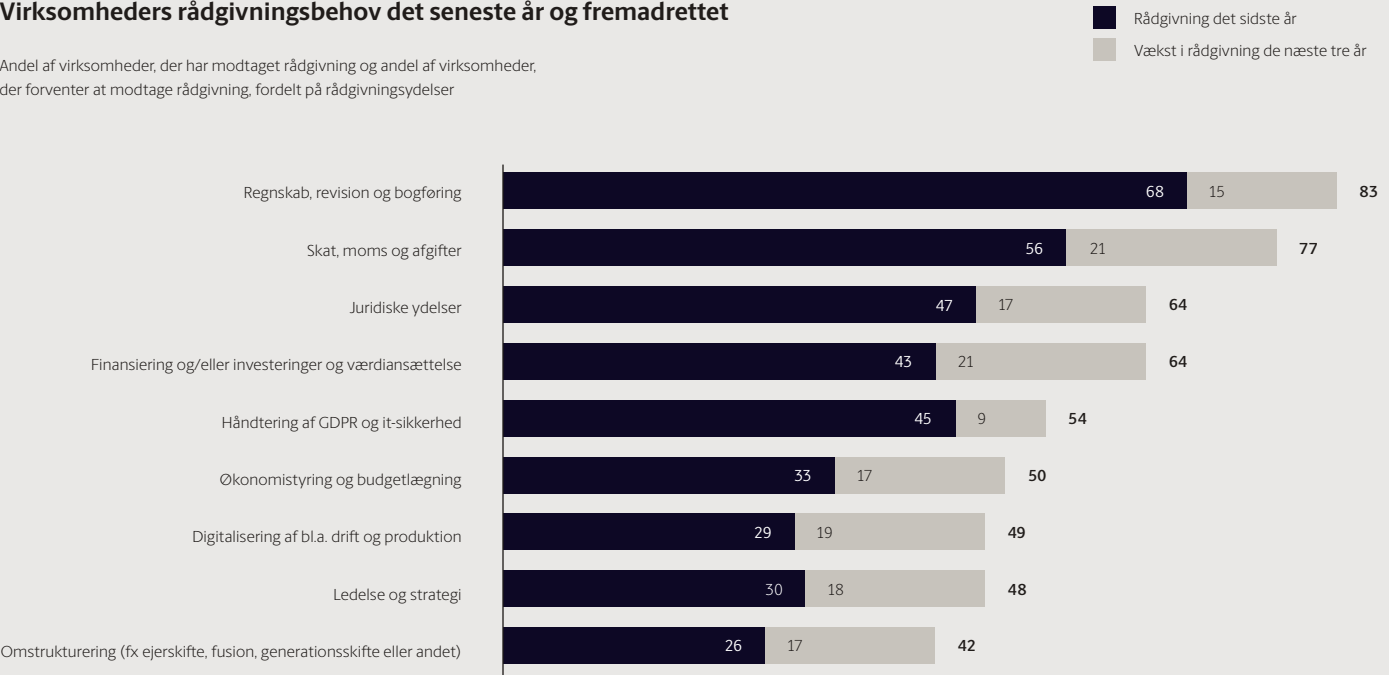
I takt med at flere og flere virksomheder fravælger revision og revisorer, har branchen ikke den samme naturlige adgang til at rådgive virksomhederne som tidligere. Samtidig står andre rådgivere klar i kulissen til at udfordre revisorerne som den foretrukne rådgiver. Analysen viser eksempelvis, at kun 19 procent af de virksomheder, der står over for en digital omstilling, forventer at få rådgivning fra revisoren. I stedet forventer de at få rådgivning fra it-konsulenter.

Det er derfor vigtigt, at revisoren positionerer sig som en kompetent og proaktiv rådgiver med værdiskabende råd og vejledning til virksomhederne også inden for nye rådgivningsområder. •

Læs mere om SMV'ernes behov for rådgivning i fremtiden på **www.fsr.dk**

Virksomheders rådgivningsbehov det seneste år og fremadrettet

Andel af virksomheder, der har modtaget rådgivning og andel af virksomheder, der forventer at modtage rådgivning, fordelt på rådgivningsydelser

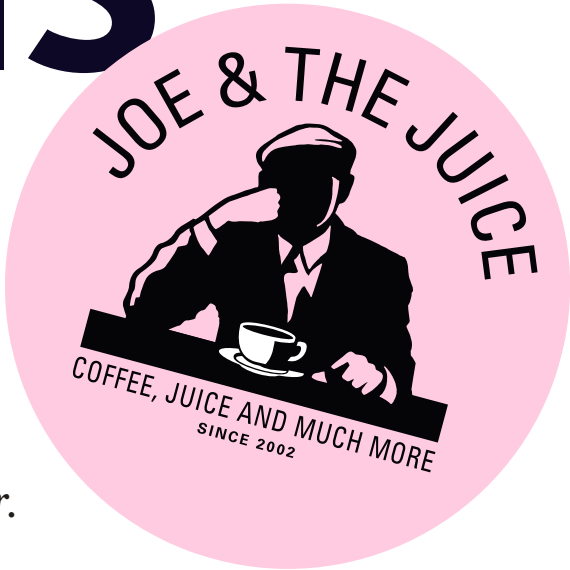

Kilde: SMV-virksomheders behov for rådgivning i fremtiden. FSR – danske revisorer (2020)

Allan Auning-Hansen, CFO i Joe & The Juice, var på ski i Trysil, da krisen brød ud.

CASH IS KING I

Joe & The Juice blev hårdt ramt, da regeringen lukkede cafeer og restauranter. Oveni kom problemer med at få adgang til hjælp fra de statslige støtteordninger. Virksomhedens revisor har været en central sparringspartner i forhold til at håndtere krisen.

Tekst/ **Anders Lau**, kommunikationschef, FSR – danske revisorer
Foto/ **Thomas Nielsen**, freelance fotograf

Coronakrisen ramte som en bombe i starten af marts 2020. Fra at være en influenza-lignende virus, som hørte hjemme i en fjern provins i Kina, udviklede sygdommen sig på rekordtid til en verdensomspændende pandemi. Den 11. marts lukkede regeringen store dele af det danske samfund ned. Få dage senere blev restauranter, caféer og spisesteder bedt om at lukke for gæster i en periode for at forhindre spredningen af coronavirus i det danske samfund.

Som andre caféer og spisesteder blev juice-kæden Joe & The Juice hårdt ramt af regeringens forbud. Joe & The Juice er på få år

vokset fra en københavnsk juicebar til en verdensomspændende virksomhedskæde med cirka 300 juicebarer spredt ud over hele verdenen og en årlig omsætning på 1,2 milliarder kroner.

CFO i Joe & The Juice, Allan Auning-Hansen, har stået i spidsen for økonomifunktionen siden november 2019. Coronakrisen ramte, mens han var på ferie i Norge. “Det startede den 9. marts, da jeg deltog i det månedlige audit committee møde, mens jeg var på ski i Trysil. På mødet talte vi mest om, at vi i 2020 havde oplevet den bedste start på et år nogensinde. Vi havde dog også en kort snak om COVID-19, og at det var noget, vi potentielt set skulle forberede os på, men det var ikke det vigtigste tema”, siger Allan Auning-Hansen.

Tre dage senere fik Allan Auning-Hansen en sms ude på løjperne. Her stod, at Trysil

“

Uden vores dygtige medarbejdere kan vi ikke eksistere. Derfor gjorde vi os mange overvejelser om, hvordan vi kunne holde på dem eksempelvis ved brug af hjælpepakkerne. Her havde vi en tæt dialog med vores revisor for at finde ud af, hvordan pakkerne fungerer, og hvordan de kunne hjælpe os.

Allan Auning-Hansen
CFO, Joe & The Juice

lukkede ned, og at alle gæster skulle tage hjem med det samme. “Om lørdagen sad jeg på kontoret. Her var vi i “warmode”. Alle var i fuld gang med at analysere, hvad krisen betyder for Joe? Hvordan rammer det os? Og hvor galt kan det gå?”, fortæller han.

Noget af det første, som ledelsen havde fokus på, var at tage vare på medarbejderne, husker Allan Auning-Hansen: “Uden vores dygtige medarbejdere kan vi ikke eksistere. Derfor gjorde vi os mange overvejelser om, hvordan vi kunne holde på dem eksempelvis ved brug af hjælpepakkerne. Her havde vi en tæt dialog med vores revisor for at finde ud af, hvordan pakkerne fungerer, og hvordan de kunne hjælpe os”, siger Allan Auning-Hansen.

Cash is King

Ulrik Ræbild, der er partner, Middle Market Markedsleder, i PwC, er revisor for Joe & The Juice. Han var hurtigt klar over, at kunden kunne blive hårdt påvirket af krisen. “Nedlukningen ramte som en granat. Vi var derfor hurtigt i dialog om, hvordan Joe & The Juice kunne skaffe likviditet eksempelvis gennem de statslige støtteordninger og lånefinansiering. En virksomhed som Joe & The Juice bruger mange penge på at udvikle forretningen og har derfor akut behov for likviditet, når krisen rammer. Her har vi kunnet hjælpe med at håndtere det praktiske vedrørende hjælpepakkerne samt fortolkning af bekendtgørelserne. Vi har ligeledes assisteret med dokumentation i forhold til selskabets dialog med Vækstfonden og bankforbindelsen”, siger Ulrik Ræbild.

Hjælpepakkerne har været en særlig udfordring for Joe & The Juice, oplyser Allan Auning-Hansen. Blandt andet fordi forudsætningerne for at modtage støtte løbende har ændret sig: “Vi var længe sikre på, at vi skulle have kompensation for vores faste omkostninger, men så ændrede betingelserne sig i 11. time. Nu kunne virksomheder med underskud året før pludselig ikke få kompensation. Det var et hårdt slag for os. Vi er en vækstvirksomhed, der opererer med underskud for at kunne udvikle forretningen. Det ærgerlige er, at vores danske moderselskab faktisk giver overskud, men at vi har underskud i nogle datterselskaber i udlandet, hvor vi er i færd med at etablere os. Det betyder, at vi ikke kan få adgang til kompensation, som tingene ser ud nu, selvom hjælpepakkerne kun dækker det danske marked. Det synes vi ikke er rimeligt”, siger Allan Auning-Hansen og tilføjer:

“

Nedlukningen ramte som en granat. Vi var derfor hurtigt i dialog om, hvordan Joe & The Juice kunne skaffe likviditet eksempelvis gennem de statslige støtteordninger og lånefinansiering.

Ulrik Ræbild

Statsautoriseret revisor, partner, PwC

“Et andet område er lønkompensation, som er vigtig for, at vi kan holde på vores medarbejdere. Her bliver vi lige nu bremset af nogle formalia-fejl i ansøgningen. Det er bøvlet. Heldigvis tror jeg, at regeringen er opmærksom på problemet, og vi håber, at der bliver taget hånd om det snarest”.

Usikkerhed er den største udfordring

Joe & The Juice er blevet godt hjulpet i krisens første fase af den tillid, som bestyrelsen har vist ledelsen, vurderer Allan Auning-Hansen. Han fremhæver samtidig, at det har været centralt for håndteringen af krisen, at man tidligt etablerede et “crisis-framework”, der fungerer som ramme for, hvordan Joe & The Juice arbejder i krisen. “Usikkerheden om fremtiden er vores største udfordring. Også i forhold til hvordan vi skal kommunikere i regnskabet om COVID-19. Hvordan skal vi eksempelvis forholde os til vores faste omkostninger? Hvad betyder krisen for vores going concern forudsætninger? Det har været en udfordring, fordi situationen er helt ny, og fordi det er vigtigt, at vi er præcise og 100 procent transparente – også om usikkerheder. Her har vores revisor været meget involveret i at rådgive os om, hvordan vi skal kommunikere i regnskabet”, siger Allan Auning-Hansen. Revisor Ulrik Ræbild uddyber:

“Coronakrisen har vi vurderet ikke er en regulerende begivenhed i forhold til de historiske data i regnskabet. Men det er klart, at krisen har betydning for sådan noget som going concern vurderingen. Her har selskabet udarbejdet nogle meget detaljerede scenarier for fremtiden afhængigt af krisens påvirkning af virksomheden. Nogle scenarier vi selvfølgelig har benyttet i vores vurdering af going concern ved regnskabsaflæggelsen”.

OM JOE & THE JUICE

- Joe & The Juice er en dansk juicekæde grundlagt af Kaspar Basse i 2002 i København
- I 2013 blev en del af virksomheden solgt til den svenske kapitalfond Valedo Partners.
- I 2016 indgik den amerikanske kapitalfond General Atlantic også i ejerskabet
- Årlig omsætning: 1,2 milliarder kroner. (2019-regnskabet)
- Antal ansatte: 2.000
- Udbredelse: Cirka 300 juicebarer i 15 forskellige lande herunder i Europa, USA, Australien og Østasien

Ulrik Ræbild peger på, at hans rolle som revisor har ændret sig markant under krisen. “Under normale omstændigheder har vi en løbende dialog om de langsigtede perspektiver i forretningen. Det kan eksempelvis være, hvor

Allan Auning-Hansen, CFO i Joe & The Juice (tv) og Ulrik Ræbild, partner, Middle Market Markedsleder, i PwC (th), konstaterede hurtigt, at det gjaldt om hurtigt at skaffe likviditet.

mange forretninger, der er plads til at åbne i de kommende år. Men i den nuværende situation har vi de kortsigtede briller på. Det handler især om, hvordan vi får sikret likviditeten i den kommende tid. Her er det i sidste ende ikke så vigtigt, om virksomheden får fem eller 10 millioner kroner i hjælp. Det, der flytter noget, er, at virksomheden har adgang til tilstrækkelig likviditet”, siger Ulrik Ræbild.

Krise skubber digital udvikling

I Joe & The Juice har man bevæget sig fra

chokfasen til recoveryfasen, vurderer Allan Auning-Hansen. Selv om virksomheden har en del juicebarer i centre og lufthavne, der typisk er ramt af nedlukning, har man været hurtig til at omstille den resterende del af virksomheden til take-away. “Det tog under 14 dage at omstille en række af vores barer til take-away. Det har betydet, at omsætningen ikke er faldet så meget, som vi havde frygtet”, siger Allan Auning-Hansen, og uddyber: “Her har vi virkelig haft gavn af vores app, som har gjort det muligt at få budskabet ud til kun-

derne. På ingen tid har vi fået over 250.000 brugere. Vi har i det hele taget udviklet vores forretning i en mere digital retning under krisen. Det var noget, der var planlagt, men som vi først forventede ville tage fart i 2021. Så set fra den positive side har krisen fremskyndet den digitale udvikling, og jeg er sikker på, at Joe & The Juice kommer styrket ud på den anden side af krisen. Men lige nu handler det om at komme tilbage og forhåbentlig uden for mange overraskelser”, slutter Allan Auning-Hansen. •

CORONAKRISEN VIL GIVE VARIGE ÆNDRINGER – SÆRLIGT DIGITALT

Coronanedlukningen gav ekstraordinær travlhed, da den ramte midt i sæsonen med revision af SMV-regnskaber.

På tværs af størrelse peger revsionsvirksomhederne på, at krisen vil give varige ændringer. Ikke mindst med nye digitale arbejdsformer.

Tekst/ **Henrik Munksgaard,**
freelancejournalist

Som registreret revisor med en lang række familieejede virksomheder i kundekredsen fik Brian Vahlkvist fra Revisions-Centret i Næstved følgerne af coronakrisen helt tæt på. Han og kollegerne rykkede hurtigt, da Folketinget den 12. marts lukkede Danmark ned. Kunderne blev informeret om mulighederne i hjælpepakkerne via nyhedsbreve. Alle kunder fik et ring fra Brian Vahlkvist eller en af hans kolleger, og mange af dem blev

Brian Vahlkvist
Brian Vahlkvist er registreret revisor og indehaver af Revisions-Centret i Næstved, som han etablerede i 2012. Virksomheden har i alt ti ansatte og en kundekreds med en blanding af små og mellemstore virksomheder.

Claus Jorch Andersen
Claus Jorch Andersen er statsautoriseret revisor og partner i Deloitte. Han har en stor kundeportefølje inden for restauranter og cafeer. Han har stået i spidsen for Deloittes task force, som har koordineret virksomhedens indsats i coronakrisen.

besøgt og fik rådgivning – på behørig to meters afstand. Med en årelang relation til kunderne var der andet end tal på spil. Nogle af kundemøderne har været noget af det hårdeste i krisen, fortæller Brian Vahlkvist. *“Du sidder der ved køkkenbordet. Børnene leger i haven. Og mens konen smågræder, og manden ikke ved, hvor han skal kigge hen, skal du fortælle dem, at der skal skæres hårdt i omkostningerne, hvis deres virksomhed skal overleve. Det kan være, at enten mand eller kone skal ud af virksomheden og have et lønmodtagerjob, eller at de skal afskedige trofaste medarbejdere. I den type krisestyring er du nødt til at være klar og kontant, også når budskabet er brutalt. Ellers svigter vi vores ansvar, men jeg vil da ikke lægge skjul på, at det også var personligt hårdt, når man er kommet hos kunderne i en årrække,”* siger han.

På tværs af virksomhedsstørrelse gav coronakrisen nærmest uset travlhed i revsionsvirksomhederne. Som partner Claus Jorch Andersen fra Deloitte udtrykker det, er ugerne 10, 11 og 12 normalt der, hvor arbejdsbyrden peaker med årsregnskaber for SMV'er. Det var nærmest matematisk præcist midt i denne periode – 11. marts, onsdag i uge 11 – at statsminister Mette Frederiksen meddelte, at man lukkede landet ned. Så oven i de mange regnskaber skulle revisionsvirksomhederne håndtere personale-

spørgsmål, så medarbejderne kunne arbejde hjemme, man skulle sætte sig ind i detaljerne i hjælpepakkerne for at kunne leve op til rollen som offentlighedens tillidsrepræsentant og samtidig finde tid til at rådgive og hjælpe kundevirksomheder gennem krisen.

Stejl læringskurve
I Deloitte nedsatte man med det samme en task force med 8-10 partnere, som styrede indsatsen. Claus Jorch Andersen stod i spidsen for arbejdet, der havde både internt og eksternt fokus. *“Medarbejderne kom igenem en meget stejl læringskurve. For at rådgive kunderne korrekt skulle vi kende mulighederne i hjælpepakkerne, som endda blev ændret undervejs. Vi løste det ved at lade en mindre gruppe gå helt ned i detaljerne. De har så lavet webinarer for kollegerne, så vi hurtigt fik skubbet den relevante viden ud til kunderne,”* fortæller han.

Hos Vistisen+Lunde i Herning blev der også handlet resolut i kølvandet på coronanedlukningen, fortæller partner Carsten Bo Jensen. *“Vi er en partnerkreds på syv, og vi tog os af rådgivningens tegn. Jeg har aldrig talt så meget i telefon som i ugerne omkring påske. De resterende medarbejdere tog sig så af årsregnskaberne. Her fik vi kikkerten indstillet på en lidt længere tidshorisont. Vi bad om materiale fra*

kunderne tidligere end vanligt, så vi var sikre på at få det leveret uden forsinkelser på grund af nedlukningen,” fortæller han.

“
Tidligere var det kutyme, at jeg var fysisk til stede, men erfaringer med videolink er så gode, at det nok bliver en varig ændring på en lang række sager.

Claus Jorch Andersen
Statsautoriseret revisor, partner, Deloitte

Regnskaber og bilag lagt i karantæne
En del af de vestjyske virksomheder i kundekredsen afleverer stadig regnskaber og bilag fysisk på papir og i mapper. Derfor blev der indrettet en karantænezone i arkivet hos Vistisen+Lunde, så alt materialet lå til corona-afkøling i 72 timer, før man begyndte at arbejde med det. En håndfuld medarbejdere holdt skansen på kontoret, så telefonerne blev passet, og kollegerne fik it-bistand. Resten blev sendt hjem. Ofte med en god stor computerskærm og en kontorstol i bagage-

Carsten Bo Jensen

Carsten Bo Jensen er statsautoriseret revisor og partner i Vistisen+Lunde i Herning. Partnerkredsen består af syv personer, hvoraf seks er statsautoriserede revisorer. Herudover er der 40 ansatte. Kundekredsen består af små og mellemstore virksomheder.

rummet på bilen, så man kunne få en fornuftig arbejdsplads i hjemmekontoret.

Også hos Deloitte blev de normalt så travle og fyldte kontorer på kort tid forandret til næsten øde kontorlandskaber. At det lykkedes, har imponeret Claus Jorch Andersen. *“Det er helt vildt, at vi på 48 timer fik lavet en så radikal ændring. Vores medarbejdere var virkelig fleksible, og alle bidrog til at finde alternative løsninger. Som udgangspunkt arbejdede alle hjemme fra midten af marts. Kontorerne har dog været åbne, så de kolleger, som havde behov, kunne møde ind. Det har været meget få medarbejdere, så man har fint kunnet holde afstand. Men der har været både nogle af vores helt unge medarbejdere og ikke mindst småbørnsforældre, som havde behov for at komme på kontoret,”* siger han.

Sidemandoplæring via video

En af udfordringerne med hjemmearbejde i en stor virksomhed som Deloitte har været den faglige sparring. *“Der er et stort element af mesterlære, hvor du som ung kan gribe fat i lidt mere erfarne kolleger, når du er i tvivl om noget. Det er blev løst over al forventning.*

Folk har oprettet grupper på Microsoft Teams. Så kunne man se kollegerne sidde derhjemme og arbejde koncentreret. Når du så havde et spørgsmål, skulle du blot kaste et blik på skærmen for at se, hvem der kunne hjælpe dig,” siger Claus Jorch Andersen og fortsætter: *“Udfordringerne har i langt højere grad været det sociale aspekt. Mange af vores unge bruger hinanden og har savnet at komme på kontoret”.*

Samme melding kommer fra Carsten Bo Jensen: *“Den sociale indespærring har været hård for mange af kollegerne,”* siger han.

Der er dog næppe tvivl om, at digitaliseringen er kommet for at blive. Fra Næstved, Herning og Deloitte-hovedkontoret i København er meldingerne enslydende. Coronakrisen kommer varigt til at løfte digitaliseringen i relationen til kunderne.

“Det har overrasket mig positivt, hvor hurtigt kunderne har omstillet sig til at producere digitalt. Det gælder både rapporteringen og møderne, hvor vi i stedet for at mødes hos kunden, holder videomøder. For nogle var det

mest af nød, men de har vænnet sig til det. Vi kommer til at se flere kunder, som afleverer regnskaber digitalt, og kundedialogen kommer også efter krisen i højere grad til at foregå via videomøder,” siger Carsten Bo Jensen.

Og så er hele coronasituationen også en påmindelse om, at det hele ikke skal stå i mursten og maskiner. I kriserne er et likvidt beredskab helt afgørende.

Carsten Bo Jensen
Statsautoriseret revisor, partner, Vistisen+Lunde

Også Claus Jorch Andersen forventer, at de digitale møder vil vokse i antal: *“Hos mange af mine kunder har jeg deltaget i bestyrelsesmøder og generalforsamlinger via et videolink,*

og det har faktisk fungeret fint. Tidligere var det kutyme, at jeg var fysisk til stede, men erfaringer med videolink er så gode, at det nok bliver en varig ændring på en lang række sager”.

Digitale møder sparer tid

Han ser gevinster for både revisorer og kunder, når de fysiske møder bliver flyttet til Skype, Teams, Zoom og andre digitale platforme.

“På et typisk kundemøde kan jeg let bruge en halv time i bilen derud. Så går der tid med lidt hyggesnak, inden vi når til den egentlige dagsorden. Ofte kan det klares på et kvarter, og alligevel ender jeg med at have brugt et par timer. Selvfølgelig skal du stadig bruge tid på relationen, men et videomøde vil kunne klares på en halv time, også selv om vi smalltalker lidt i starten,” siger han.

Når transporttiden er skåret væk, bliver det langt lettere at give kunden adgang til Deloitte specialister, uden at det bliver uforholdsmæssigt dyrt. *“Hvis jeg sidder med en særlig problemstilling, er det let at booke kolleger til et videomøde. Det kan være en specialist fra vores skatteafdeling eller en kollega med andre særlige kvalifikationer, som kan være med i den direkte dialog med kunden,”* siger Claus Jorch Andersen.

Usikkerhed trods kundernes rekordregnskaber

Også på andre områder kan krisen give varige forandringer. *“Hos mange af mine kundevirksomheder har man virkelig fået trykprøvet forretningen. Når du har sendt folk hjem, har du kunnet se hvilke funktioner, som er livsnødvendige og hvilke medarbejdere, som måske helt kan undværes. I nogle virksomheder kan du måske klare dig med fem arbejdspladser i stedet for 10. I rådgivningen har vi gået på to ben. Vi har skullet hjælpe virksomhederne med den helt akutte krisestyring, og samtidig har vi også skullet styre efter, at virksomheden måske kommer til at se anderledes ud efter krisen,”* siger Brian Vahlkvist.

Et af de svære revisionsfaglige spørgsmål har været om ‘going concern’. Når man som revisor påtegner regnskabet, tilkendegiver man en forventning om, at virksomheden kan overleve de næste 12 måneder. Og det er datoen for påtegningen, som gælder. Med coronanedlukningen er der for mange virk-

Problematikken om ‘going concern’ er særdeles aktuel. Vi har haft vores revisionsfaglige afdeling til at opfriske revisorens rolle, og alle revisorer hos os kan søge rådgivning hos dem, hvis de er i tvivl om noget.

Brian Vahlkvist
Registreret revisor, indehaver af Revisions-Centret i Næstved.

somheder lysår til forskel på situationen ved afslutning af regnskabsåret ved kalenderårets udløb og status ved regnskabets færdiggørelse. *“Jeg har lagt vægt på at være meget specifik med de anbefalinger, vi har givet til ledelsen i virksomhederne,”* fortæller Brian Vahlkvist.

“Det er lidt af et paradoks, for vi kommer til se en del virksomheder med rekordregnskaber for 2019, som alligevel vil være hårdt presset gennem hele 2020. Problematikken om ‘going concern’ er særdeles aktuel. Vi har haft vores revisionsfaglige afdeling til at opfriske revisorens rolle, og alle revisorer hos os kan søge rådgivning hos dem, hvis de er i tvivl om noget,” siger Claus Jorch Andersen.

Tager revisoren forbehold for going concern, kan det have store negative konsekvenser for virksomheden, påpeger han. *“Det helt afgørende er dialogen med kunden om, hvad der skal til for at dokumentere virksomhedens fortsatte drift. Det er her, vi som revisorer for alvor skal sætte ind, så konklusionerne og vores påtegninger bliver korrekte. Hvis virksomhederne først er derude, hvor du tager et egentligt forbehold for going concern, har det ofte store konsekvenser for virksomheden. Alene det, at vi skal forholde os til going concern, er med til at sikre, at vi kommer i en meget tæt dialog,”* siger Claus Jorch Andersen.

Professionel skepsis skærpes

Efter næsten ti år med vækst stiller den nye virkelighed nye krav til revisorerne.

“Vi har fået en brat ændring i samfundsøkonomien og virksomhedernes situation. Det kræver, at vores professionelle skepsis skærpes. Der vil være langt større fokus på solidi-

tet, og vi vil se mere konservative værdiansættelser,” siger Claus Jorch Andersen.

Carsten Bo Jensen er på linje hermed. Han peger på, at krisen kommer til at trække dybe spor, selv efter den trinvis åbning af økonomien. *“Likviditetsdrænet vil fortsætte. Vi har en del kunder i tekstilbranchen, som er meget hårdt ramt. Da hele landet lukkede ned, levede virksomhederne af debitortilgodehavender. Men den negative side af det er, at der går lang tid efter genåbningen, før virksomhedernes indtjening er normaliseret. Da finanskrisen ramte, fik kravene til soliditet en tak opad, og det vil vi se igen. Og så er hele coronasituationen også en påmindelse om, at det hele ikke skal stå i mursten og maskiner. I kriserne er et likvidt beredskab helt afgørende,”* siger han.

Lagerkontrol via video

En af de mere jordnære udfordringer har været lagerkontrol. Claus Jorch Andersen fortæller, at flere af Deloitte-kollegerne i særlige tilfælde har været tvunget til at lave fjernstyret lagerkontrol, hvor en af kundens ansatte har været bevæbnet med en Ipad eller mobiltelefon som kamera.

Carsten Bo Jensen fortæller, at man heldigvis havde overstået en del lagerkontroller allerede i januar. I andre virksomheder bliver kontrollen lavet senere. Når virksomhederne har velfungerende lagerstyrings-systemer, er der gode muligheder for at opnå overbevisning om, at lagerbeholdningerne på statustidspunktet er korrekte. •

Rådgivningsydelser har vind i sejlene

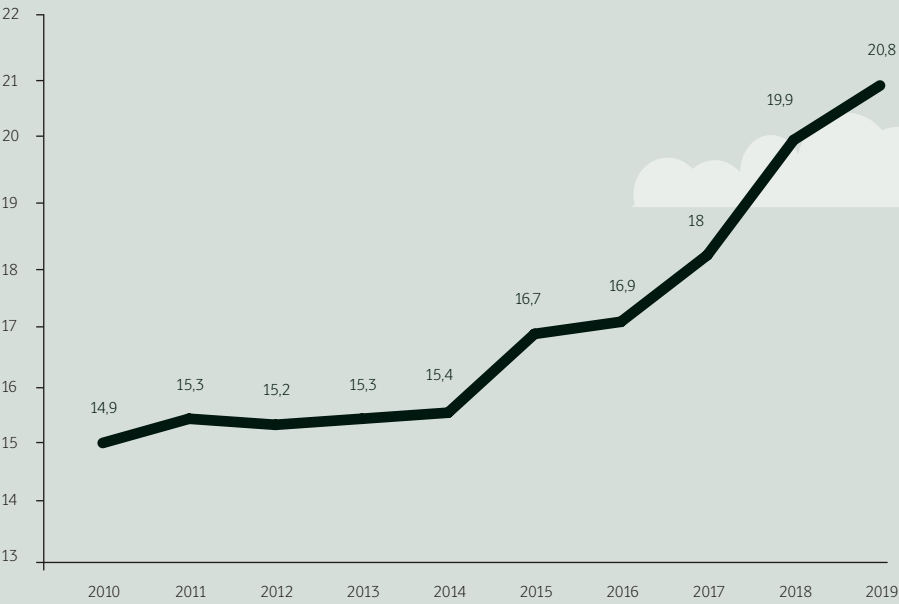
I de seneste år er omsætningen i den danske revisorbranche steget markant, men tiderne, hvor størstedelen af virksomhederne fik revideret deres regnskab, er slut.

Tekst/ **Agnethe Larsen,**
analytiker, FSR - danske revisorer

I 2019 landede den samlede omsætning i revisorbranchen på 20,8 milliarder kroner, hvilket er en stigning på knap 37 procent siden 2012. Det er på trods af gentagne lempelser i revisionspligten i perioden.

Tiderne, hvor størstedelen af virksomhederne fik revideret deres regnskab er slut. Gentagne lempelser af revisionspligten betyder, at færre og færre virksomheder får revideret regnskabet. Til gengæld er antallet af assistanceerklæringer steget tilsvarende.

Omsætningsudvikling (milliarder kroner), 2010-2019

Anmærkning: Omsætningen er opgjort som samlet salg i milliarder kroner i løbende priser for branchegruppen "Revision og bogføring".
Kilde: Danmarks Statistik (FKS33)

Branchens omsætning fordelt på serviceydelser (i procent), 2012-2018

Serviceydelse (pct.)	2012	2014	2016	2018
Revisionsvirksomhed	41,0	34,3	31,4	29,3
Andre serviceydelser i.a.n.	5,7	11,1	11,5	16,0
Udarbejdelse af regnskaber	19,0	19,7	15,9	15,1
Andre regnskabs tjenester	6,6	6,5	12,4	13,3
Skatterådgivning, inklusiv selvangivelse og selskabsskat	11,3	12,4	12,1	11,4
Bogføring	12,0	11,2	11,9	10,7
Regnskabsanalyse	2,4	2,8	2,6	2,5
Lønregnskaber	1,5	1,2	1,8	1,7
Tjenester ifm. konkurs og bestyrelse af konkursboer	0,5	0,4	0,5	0,1

Anmærkning: Serviceydelser for branchegruppen "Revision og bogføring".
Kilde: Danmarks Statistik (SERV1406)

Når omsætningen er steget så markant i perioden, skyldes det, at virksomhederne i stigende grad efterspørger rådgivning. Tre ud af fire virksomheder har modtaget rådgivning det seneste år, og endnu flere forventer at modtage rådgivning de kommende år. Det har været med til at sikre det flotte resultat på 20,8 milliarder kroner i 2019.

Virksomhederne rådgives som aldrig før
Virksomhedernes stigende rådgivningsbehov bunder i flere års positiv vækst. En undersøgelse af SMV-virksomhedernes rådgivningsbehov viser, at særligt behovet for rådgivning inden for finansiering, moms og afgifter har været stigende. Derudover er der begyndt en digital omstilling i erhvervslivet, hvor der er behov for rådgivning inden for automatisering, it-systemer, tilpasning i forhold til lovgivning, it-sikkerhedsforanstaltninger, GDPR og meget mere.

De klassiske revisionsopgaver fylder stadig mest i branchens indtjeningsgrundlag, men indtjeningen rykker mod rådgivning og nye forretningsområder såsom øvrige regnskabs tjenester, serviceydelser og regnskabsanalyse (se tabel).

Ved udgangen af 2019 forventede størstedelen af små og mellemstore virksomheder at modtage endnu mere rådgivning i de kommende tre år. Coronakrisen og den efterfølgende økonomiske udvikling kommer til at definere 2020, og det må forventes at påvirke virksomhedernes behov for rådgivning i en negativ retning.

I 2018 udgjorde omsætningen relateret til revision og revisionsvirksomhed i alt 5,6 milliarder kroner, svarende til 29,3 procent af indtjeningen. Så selvom revision stadig udgør den største enkeltpost, er salget faldet fra 6,2 milliarder kroner i 2012, hvilket vil sige et fald på over en halv milliard kroner eller knap 12 procentpoint.

Til gengæld er indtjeningen fra andre service- og regnskabsydelser steget. I 2012 udgjorde andre serviceydelser 5,7 procent (0,86 milliarder kroner) af branchens omsætning, mens andelen i 2018 er steget til 16 procent (3,1 milliarder kroner). Det samme gælder andre regnskabstjenester, hvor andelen er steget fra 6,6 procent (1 milliard kroner) i 2012 til 13,3 procent (2,5 milliarder kroner) i 2018.

“

Der er behov for en blanding af forskellige kompetencer for at kunne rådgive erhvervslivet på bedste vis.

Når revisorbranchen er i stand til at rådgive virksomhederne, skyldes det blandt andet, at der er en høj produktivitet i revisorbranchen. Siden 2008 er arbejdsproduktiviteten i branchen steget fra 575.000 kroner til 669.000 kroner, hvilket er en produktivitetstigning på 16 procent fra 2008 til 2017. Den høje produktivitet er blandt andet opnået ved, at branchen i højere grad har taget ny teknologi og digitale løsninger i brug. Det kan erstatte ensartede manuelle processer med mere højproduktive og værdiskabende arbejdsopgaver til gavn for kunder, eksempelvis rådgivning. En øget produktivitet er med til at øge konkurrencen internt i revisorbranchen, men den er også med til at give branchen en konkurrencefordel i forhold til andre konkurrerende rådgivere som eksempelvis virksomhedskonsulenter, managementkonsulenter og rådgivende ingeniører.

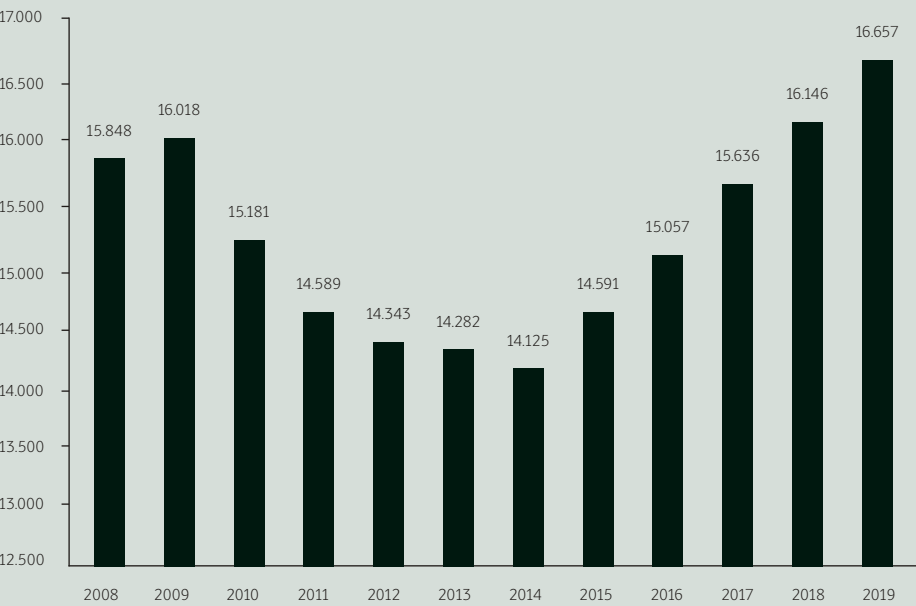
Rådgivning betyder flere medarbejdere
Dansk erhvervsliv har i de senere år gennemgået en positiv udvikling med overskud på bundlinjen. Den positive udvikling i erhvervslivet har blandt andet betydet en øget efterspørgsel efter rådgivning fra revisorbranchen. Det har haft en positiv effekt på beskæftigelsen i branchen. I forlængelse af finanskrisen i 2008 faldt antallet af medarbejdere markant frem til 2014. Siden er antallet af medarbejdere steget støt med cirka 500 medarbejdere hvert år. De seneste par år har revisorbranchen beskæftiget flere medarbejdere end før den økonomiske krise. I 2019 beskæftigede branchen i gennemsnit 16.657 fuldtidsbeskæftigede medarbejdere.

Cirka 20 procent af medarbejderne i revisorbranchen er godkendte revisorer. De resterende medarbejdere har andre uddannelser og jobfunktioner. Det viser tydeligt, at indtjeningsgrundlaget i revisorbranchen bygger på mere end kun de klassiske revisionsydelser. Der er behov for en blanding af forskellige kompetencer for at kunne rådgive

erhvervslivet på bedste vis. Det ses ud fra udviklingen i uddannelsessammensætningen i branchen. 35 procent af medarbejderne i branchen har en universitetsuddannelse. Andelen er steget med 11 procentpoint på 10 år. Omvendt er andelen af medarbejdere med en ikke-kompetencegivende uddannelse og erhvervsfaglige uddannelser faldet fra 56 procent til 42 procent i perioden 2008 til 2018. Denne udvikling i uddannelsesniveauet kan også forklare den store produktivitetstækst, der har været i branchen de seneste år. •

Læs mere om udviklingen i revisorbranchen på www.fsr.dk

Udvikling i antal fuldtidsansatte, 2008-2019

Anmærkning: Beskæftigelsen er beregnet som et simpelt gennemsnit af antal fuldtidsansatte i hvert kvartal i et givent år.
Kilde: Tal leveret af Dansk Erhverv på baggrund af Danmarks Statistik (BFL), der er baseret på virksomhedens indberetning til e-indkomst.

Har du styr på den nye ferielov ?

Hvis du laver løn for dine kunder, skal du have styr på samtidighedsferie, overgangsordningen, indefrysning af feriepenge og meget mere. Det kan vi hjælpe dig med.

Bliv klar med DataLøn

Når lovgivningen ændrer sig, følger DataLøn naturligvis med. Og som lønpartner hos os får du altid

- mere effektive processer for dig og din forretning
- mindre tastearbejde, færre fejl og mere tid til dine kunder
- telefonsupport til dit lønarbejde

Bliv lønpartner for 0 kr. om måneden.

Læs mere og hent guiden på dataløn.dk/revisor eller ring til os på 72 27 91 11.

SMV'ernes rådgivningsbehov inden for den nærmeste årrække – og er revisor fortsat den foretrukne rådgiver?

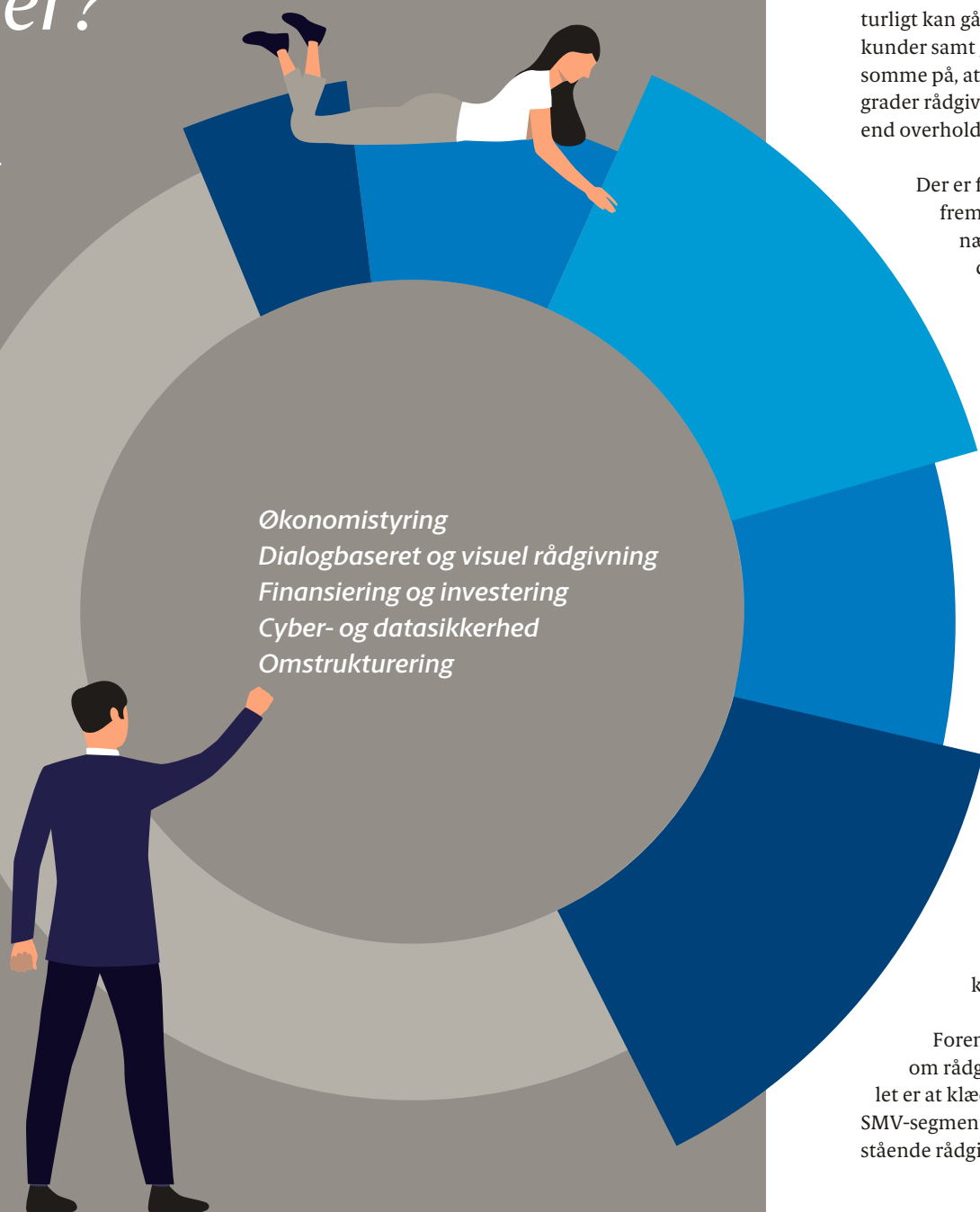
FSR – danske revisorer har sat sig i spidsen for at klæde de af foreningens medlemmer, som servicerer de små og mellemstore kunder, på, så de kan imødekomme morgendagens kundekrav og behov.

Herunder har foreningen arbejdet med et rådgiverhjul, der viser inden for hvilke områder, revisorerne typisk kan rådgive kunder, og hvordan revisorerne kan dygtiggøre og specialisere sig inden for områderne.

Tekst / Sara Sayk,
SMV-chef, FSR – danske revisorer

I skrivende stund raser coronakrisen, og mange virksomheder ved ikke, om de er købt eller solgt i slaget om overlevelse med eller uden hjælp fra regeringens forskellige hjælpepakker. Der er ingen tvivl om, at lige nu har de små og mellemstore virksomheder i høj grad brug for en revisor. Men hvad hvis vi kigger lidt længere frem? Og har virksomhederne egentlig brug for en *godkendt* revisor?

Kunderne kommer ikke længere automatisk ind ad døren til de godkendte revisorer, efter at revisionspligten blev ophævet for de mindste virksomheder. Det gør ikke den store forskel, vil du måske tænke, for der har jo alligevel ikke været revisionspligt for alle virksomhederne, kun for selskaberne.

Men lempelsen af revisionspligten lagt sammen med digitaliseringen af bogholderiet, digitaliserede indberetningsløsninger til eksempelvis Skattestyrelsen og brancheglidning skærper kampen om kunderne. Og når flere og flere virksomheder ikke i forvejen har tilknyttet en godkendt revisor, bliver den naturlige indgang til rådgivningsopgaver mindre.

SMV-indsatsens fokusområder

I SMV-indsatsen er målet at sætte fokus på de områder, hvor virksomhederne potentielt efterspørger mere rådgivning inden for den nærmeste årrække, og hvor revisorer naturligt kan gå ind og guide og rådgive deres kunder samt gøre latente kunder opmærksomme på, at deres revisor kan give en 360 grader rådgivning inden for andre områder end overholdelse af årsregnskabsloven.

Der er flere tendenser i forhold til fremtidens rådgivning, hvor fællesnævneren for mange af dem hedder digitalisering. Revisorer kan i højere grad styrke rådgivningen ved at udnytte digitaliseringen også inden for områder, hvor revisorerne i forvejen står stærkt.

Foreningen har sammen med Karnov offentliggjort en SMV-analyse fra januar 2020. Undersøgelsen afdækker flere områder, hvor virksomhederne i fremtiden forventer at efterspørge mere rådgivning. Nogle af områderne vil givetvis blive påvirket af følgerne af coronakrisen, og virksomhederne vil prioritere deres rådgivningsbudget anderledes, men analysen kan fortsat give os et fingerpeg om, hvor virksomhederne kigger hen.

Foreningen har opbygget en side om rådgivning på fsr.dk, hvor formålet er at klæde medlemmer, som betjener SMV-segmentet, bedre på inden for nedestående rådgivningsområder.

Der er flere tendenser i forhold til fremtidens rådgivning, hvor fællesnævneren for mange af dem hedder digitalisering. Revisorer kan i højere grad styrke rådgivningen ved at udnytte digitaliseringen også inden for områder, hvor revisorerne i forvejen står stærkt.

Stort potentiale inden for økonomistyring

Den omtalte SMV-analyse viser, at 33 procent af de danske virksomheder fik rådgivning inden for økonomistyring og budgetlægning i 2019, mens 50 procent forventer at få brug for dette i løbet af de næste tre år. Dette behov vil nok ikke falde, uagtet analysen er gennemført før coronavirussens indtog.

En benhård økonomistyring af virksomheders økonomi er et vitalt rådgivningsområde for de revisorer, som er kundens foretrukne rådgiver. Dette er bestemt ikke blevet mindre aktuelt under coronakrisen, og det kan for mange virksomheder være forskellen på konkurs eller fortsat drift at holde økonomistyringen i stram snor. Har virksomhederne eget bogholderi, kan revisorer med fordel rådgive dem om de mange digitale løsninger, der findes inden for eksempelvis debitor- og kreditorstyring. Rettidig betaling fra debitorerne og hurtig opfølgning på manglende betalinger ses ofte som et forsømt område hos virksomhederne.

Som foretrukken rådgiver kan revisorer skabe sig et godt overblik over de mange muligheder, der er på markedet for digitale værktøjer. I SMV-indsatsen arbejder foreningen på at give et overblik over nogle af de mange værktøjer, der findes, hvilket giver et godt udgangspunkt for rådgivning. Revisorer med egen erhvervsservice kan overveje, om det er en god ide at effektivisere den del af forretningen og implementere mange af de systemer, der automatiserer de manuelle processer i et bogholderi.

Rapportering om dialogbaseret og visuel rådgivning

Revisorer kan skabe værdifuld indsigt i kundens forretning med en dialogbaseret og visuel rådgivning baseret på en løbende

økonomistyring. Relevant kunderådgivning med udgangspunkt i virksomhedens data skal leveres løbende i fremtiden. Det er ikke nok med et årligt kundemøde, hvis revisoren fortsat vil være virksomhedens foretrukne rådgiver.

Revisorer skal sammen med kunden have tilgang til de rigtige værktøjer, så disse sammen kan skabe et hurtigt og effektivt overblik over virksomhedens situation, og kunden derefter kan tage action de rigtige steder. Disse værktøjer kan blandt andet hjælpe virksomhedsejerne med at få analyseret økonomien, danne sig et økonomisk overblik, foretage regnskabsanalyse, og hvor det er muligt at visualisere resultaterne på en for kunden let forståelig måde.

Dermed kan revisoren indgå som virksomhedens sparringspartner og ikke historiefortæller. Et af kerneområderne for virksomhedernes fortsatte drift er utvivlsomt en god og solid økonomistyring, der bliver fulgt tæt, og hvor revisoren i højere grad kan indgå i en løbende tæt dialog med kunderne om den økonomiske udvikling i deres virksomhed.

Skab overblik over finansieringsmulighederne

SMV-analysen viser, at virksomhederne forventer et øget rådgivningsbehov inden for finansiering og investering. 43 procent fik rådgivning i 2019, mens 64 procent forventer et behov inden for de næste tre år. Dette behov vil nok heller ikke falde, uagtet analysen er gennemført før coronavirussens indtog.

Finansiering er en udfordring for mange virksomheder, og kundens nærmeste rådgiver kan gøre en stor forskel ved at være med til at løse deres finansieringsudfordring. En undersøgelse fra SMVdanmark fra november 2019 viser, at de fleste virksomhe-

Man behøver ikke at være ekspert inden for cyber- og datasikkerhed for at hjælpe kunderne med at afdække inden for hvilke områder, de er mest udsatte, og hvor der med fordel først kan sættes ind.

der søger finansiering i banken, og at de kun søger andre alternative eller supplerende finansieringsmuligheder end banken, hvis de har fået et nej i banken. Den bedste finansieringsløsning for virksomheden består ikke nødvendigvis udelukkende af bankfinansiering, men det samlede udbud af finansieringsformer kan fremstå som en uigennemtrængelig jungle for små virksomheder. Her kan revisorer med fordel hjælpe kunderne med at skabe et overblik over mulighederne og pege på de muligheder, der passer bedst til netop deres virksomhed og finansieringsbehov.

Hjemmesiden findfinansiering.dk viser en oversigt over mange af de fornuftige og lødige alternativer, der findes til bankfinansiering, som måske kan virke som inspiration for virksomhederne.

Tvungen interesse for cyber- og datasikkerhed

SMV-analysen viser, at virksomhederne forventer at øge deres rådgivningsbehov inden for håndtering af GDPR- og it-sikkerhed. 45 procent fik rådgivning i 2019, mens 54 procent forventer et behov inden for de næste tre år. Dette behov kan blive påvirket negativt af coronakrisen som følge af at virksomhederne prioriterer deres rådgivningsbudget anderledes, men GDPR- og it-sikkerhed kan være et område, som de kan blive tvunget til at interessere sig for som følge af lovgivning eller besøg af it-kriminelle. Sikkerhedsbrud er en potentiel risiko for alle virksomheder; det gælder både i forhold til GDPR og til generel cybersikkerhed.

Nethandel er i fortsat vækst, og flere og flere virksomheder opbevarer i den forbindelse data på kunder. Her er det essentielt, at virksomhederne overholder de til enhver tid gældende regler, specielt i forhold til databehandling, opbevaring og slettepolitik. Her

kan revisorer hjælpe virksomhederne med at få sikret korrekt GDPR-håndtering.

Risikoen for hackerangreb er ikke blevet mindsket, og hackerne går gerne efter mindre virksomheder efter devisen mange bække små...

Jo mere virksomheder bliver digitaliseret, har data i skyen og internetbaseret handel, des større er risikoen for at blive udsat for it-kriminalitet. FSR – danske revisorer ser området inden for cyber- og datasikkerhed som et område med reelle muligheder for revisorerne. Man behøver ikke at være ekspert inden for cyber- og datasikkerhed for at hjælpe kunderne med at afdække inden for hvilke områder, de er mest udsatte, og hvor der med fordel først kan sættes ind.

360 graders rådgivning ved ejerskifte

SMV-analysen viser, at virksomhederne forventer at øge deres rådgivningsbehov inden for omstrukturering, det være sig ejerskifte, fusion eller generationsskifte. 26 procent fik rådgivning i 2019, mens 42 procent forventer et behov inden for de næste tre år. Dette behov kan også blive påvirket negativt af coronakrisen i forhold til ejer- og generationsskifte, men kan være i større vækst generelt i forhold til rådgivning om omstrukturering.

Omstrukturering er et rådgivningsområde, der er dybt funderet i klassiske faglige revisordiscipliner, herunder en del af de discipliner, der hører under ejerskifte, såsom virksomhedsstruktur, salgsmodning, værdiansættelse og due diligence.

Rådgivning om ejer- og generationsskifte er et forretningsområde, hvor revisorer har mulighed for at tage teten og skabe værdi for kunden – og forretning til sig selv, også udover de klassiske revisordiscipliner. Kunder har ofte brug for 360 graders rådgivning om

alle facetter i et ejerskifte, eksempelvis med inspiration fra ejerskiftehjulet:

- Overvejelser om ejerskifte
- Modning til ejerskifte
- Gennemførsel af ejerskifte
- Efter ejerskiftet.

At rådgive kunder om ejerskifte kan naturligt også indeholde rådgivning om overvejelserne og livet efter ejerskiftet og ikke kun regnearksarbejde.

Bæredygtighed

At arbejde med bæredygtighed er ikke kun for de helt store virksomheder, som mange tror. De mindre virksomheder kan i høj grad drage fordel af at arbejde seriøst og målrettet med bæredygtighed. Flere og flere investorer, herunder banker og fonde, inddrager de såkaldte ESG-faktorer (Environmental, Social, Governance), der fortæller om virksomheders performance på miljø, klima, sociale og ledelsesmæssige forhold, når de skal vurdere værdien af en potentiel investering. Og her har virksomhederne brug for rådgivning til at skabe struktur og pålidelighed i arbejdet med bæredygtighed og rapportering heraf.

SMV-ANALYSEN

SMV-virksomheders behov for rådgivning i fremtiden. Rapport udarbejdet af FSR – danske revisorer og Karnov Group Januar 2020

FAGLIGT NYT INDEN FOR REVISION, SKAT, REGNSKAB OG ØKONOMISK RÅDGIVNING

/ FAGLIGE UDKLIP

REVISION / AF STATS-AUTORISERET REVISOR, MARTIN SAMUELSEN, INSPICIO APS

IAASB OG COVID-19

Flere organisationer har offentliggjort materiale om, hvilke særlige overvejelser revisor bør gøre sig i relation til COVID-19 pandemien. Dette gælder også IAASB*, der har offentliggjort et nyhedsbrev med titlen: “Highlighting Areas of Focus in an Evolving Audit Environment Due to the Impact of COVID-19”.

Nyhedsbrevet redegør for, med reference til de internationale revisionsstandarder (ISA), hvilke overvejelser revisor bør gøre sig i revisionstilfælde under hensyntagen til de ændrede forhold og omstændigheder, som COVID-19 har medført.

De centrale budskaber er:

- Den usikkerhed og uforudsigelighed som COVID-19 har medført, kan skabe en ny eller skærpet risiko for væsentlig fejlinformation i regnskabet. Hvor det er relevant, skal revisor genoverveje sin revisionsplanlægning under hensyntagen hertil.
- Virksomheder, der revideres, tilpasser sig i videst muligt omfang det skiftende miljø vedrørende forretningen og driften, herunder de finansielle rapporteringsprocesser. Tilpasninger som revisor skal iagttage i forbindelse med sin revision.
- Tilsvarende skal revisor tilpasse sig i for-

- hold til, hvorledes der indhentes et tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis. Revisors udfordring kan blandt andet bestå i, at adgangen til personer og informationer er vanskeliggjort af situationen.
- Revisor skal være indstillet på at revurdere planlagte revisionsprocedurer og/eller udføre alternative eller yderligere procedurer, som måtte være nødvendige og passende. Revisor kan i den forbindelse afsøge muligheder for at gøre tingene anderledes end i tidligere år, for eksempel ved at bruge nye teknologier eller ved at øge brugen af eksisterende teknologier.
- Endelig kan ændringer i regulering også påvirke revisionen, såsom ændringer i love eller forskrifter eller nye transaktioner i virksomheden, såsom modtagelse af tilskud og kompensation.

Revisor skal endvidere have øget opmærksomhed på muligheden for svig eller fejl, herunder på vigtigheden af opretholdelsen af den professionelle skepsis under hele revisionen. •

Nyhedsbrevet kan læses på **www.iaasb.org**

Benny Cords Odefey er uddannet cand.merc.aud fra Syddansk Universitet, suppleret med skatteretlige fag fra Copenhagen Business School. Benny rådgiver om skatteforhold for selskaber og personer, samt ejendomsavancebeskatning.

BYGNINGER FRA VUGGE TIL GRAV UDVALGTE SKATTE- OMRÅDER

Bygninger har generelt lange levetider i forhold til andre aktivtyper. Fra første spadestik ved opførelse af en bygning omfatter levetiden ofte, at der bygges til, foretages ombygninger, køb og salg med videre. Historikken for bygninger er derfor afgørende for korrekt behandling i skattemæssig henseende.

Tekst/ **Benny Cords Odefey**,
Ernst & Young P/S

I denne artikel er der udvalgt skatteområder, der er relevante i forbindelse med opførelse af en ny bygning, værdiansættelse af en ejendom ved overdragelse/generationsskifte og slutteligt konkrete forhold vedrørende måling af skatteydere ejertid efter en overdragelse med skattemæssig succession.

OPFØRELSE AF BYGNINGER – HENSIGTSMÆSSIG FORDELING AF BYGGEOMKOSTNINGER PÅ AKTIVKATEGORIER

Det er særligt relevant for bygninger til ikke-afskrivningsberettigede formål som kontor, finansiel virksomhed med videre at klassificere byggeomkostninger, således at de dele af byggeriet, som kan afskrives efter gældende skattelovgivning, kan identificere

res i den videre proces. Korrekt allokering af byggeomkostninger medfører højere grad af compliance og udgør ofte installationer og andre aktivkategorier med en kortere afskrivningsprofil. Sidstnævnte giver en tidsmæssig likviditetsfordel, båret af større skattemæssige afskrivninger i årene efter investeringen. Selskaber, der har til hensigt at sælge en ejendom indenfor en kort til mellem-lang tidshorisont, vil også kunne optimere den skattemæssige afskrivningsprofil, og dermed opnå en permanent fordel ved kursfastsættelse af den udskudte skat på ejendommen.

Skattemæssige afskrivninger kan påbegyndes, når det underliggende aktiv ejes af den skattepligtige og benyttes erhvervsmæssigt. Selskaber kan foretage skattemæssige afskrivninger fra det tidspunkt, hvor et aktiv er taget erhvervsmæssigt i brug. Regnskabsmæssigt afskrives anlægsaktiver typisk over den fysiske eller økonomiske levetid. Skattemæssigt opdeles anlægsaktiver i kategorier, som vist i tabellen på næste side. Selskaber skal dermed opføre og årligt vedligeholde en skattemæssig saldo for hver af kategorierne (se tabel).

Alle skattemæssige afskrivninger, som den skattepligtige har fradraget ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, kan komme til genbeskatning ved salg af det pågældende aktiv afhængigt af salgsprisen. Såfremt den regnskabsmæssige og den skattemæssige saldo for en aktivklasse ikke er ens, afsættes der som udgangspunkt udskudt skat af forskelsværdien.

BYGNINGER, DER ANVENDES ERHVERVSMÆSSIGT TIL AFSKRIVNINGSBERET- TIGEDE FORMÅL (LINEÆR AFSKRIVNING)

Bygninger, der anvendes erhvervsmæssigt, kan som tommelfingerregel afskrives skattemæssigt. Dog er der enkelte undtagelser, jævnfør afskrivningslovens negativliste, herunder hvis bygningen anvendes til kontor, finansiel virksomhed (for eksempel pengeinstitut, forsikring, fondsmægler med videre), postvirksomhed, beboelse (hoteller er afskrivningsberettigede), hospital med flere. Hver bygning afskrives særskilt. Den skattemæssige afskrivning beregnes som 4 procent af den afskrivningsberettigede anskaffelsessum og følger det lineære afskrivningsprincip.

Visse udgifter afholdt i forbindelse med køb af ejendom kan tillægges det afskrivningsberettigede grundlag for bygningen. Udgifter betalt af køberen, som relaterer sig til advokatassistance, ejendomsmægler og øvrig konsulentassistance for teknisk gennemgang samt gebyrer til myndigheder, kan indgå i afskrivningsgrundlaget. Der skal foretages forholdsmæssig fordeling af udgifterne, således at en andel medgår til anskaffelse af grund (ikke-afskrivningsberettiget), og en andel medgår til bygningen og installationer (afskrivningsberettiget). Formidlingshonorarer for projektejendomme kan ifølge praksis ikke indgå i afskrivningsgrundlaget.

Skattemæssige afskrivninger og aktivklasser

Aktiver – kategorisering	2020 afskrivningssatser
Grunde	0 %
Bygninger, der anvendes erhvervsmæssigt (lineær afskrivning).	4 %
Bygninger omfattet af negativlisten, jf. AL § 14, stk. 2. Muligt at afskrive bl.a. kontor som associeret bygning.	0 %
Installationer i bygninger, som anvendes erhvervsmæssigt (lineær afskrivning).	4 %
Installationer i bygninger, der ikke er afskrivningsberettigede. Installationerne tjener et erhvervsmæssigt formål (lineær afskrivning).	4 %
Bygninger og installationer med en forventet levetid under 25 år (lineær afskrivning).	1/levetid + 3 %
Tilslutningsafgifter til offentlige og private anlæg, eks. vandforsyning (lineær afskrivning).	20 %
Driftsmidler (afskrivning efter saldometoden)	25 %
Infrastrukturanlæg (afskrivning efter saldometoden)	7 %

INSTALLATIONER I BYGNINGER, DER ANVENDES ERHVERVSMÆSSIGT TIL AFSKRIVNINGSBERETTIGEDE FORMÅL (LINEÆR AFSKRIVNING)

Installationer, der udelukkende tjener den afskrivningsberettigede bygning, afskrives skattemæssigt sammen med bygningen. Eksempelvis omfatter det sædvanligvis installationer som elevatorer, varmesystemer og ventilationssystemer. En rulletrappe kvalificerer som installation, men hvis der ikke er almindelige trapper i bygningen, kvalificeres rulletrappen som en bygningsbestanddel og dermed som en del af bygningen.

INSTALLATIONER I BYGNINGER, DER IKKE ER AFSKRIVNINGSBERETTIGEDE. INSTALLATIONERNE TJENER ET

ERHVERVSMÆSSIGT FORMÅL (LINEÆR AFSKRIVNING)

Afskrivningsloven giver adgang til at afskrive på erhvervsmæssigt benyttede installationer, selvom bygningen i sig selv ikke er afskrivningsberettiget. Det er en forudsætning, at de respektive installationer udelukkende er indsat til at tjene et erhvervsmæssigt formål. Modsetningsvis vil de pågældende installationer ikke være indsat i bygningen, hvis der ikke var et erhvervsmæssigt formål hermed.

BYGNINGER OG INSTALLATIONER MED EN FORVENTET LEVETID UNDER 25 ÅR (LINEÆR AFSKRIVNING)

Hvis bygninger og installationer er udsat for en sådan fysisk forringelse, at det må anta-

ges, at disse trods normal vedligeholdelse har mistet deres værdi senest 25 år efter opførelsen, kan afskrivningssatsen forhøjes. Forhøjelsen svarer til, at der afskrives med lige store beløb over den forventede levetid med tillæg af 3 procent.

OVERDRAGELSE/GENERATIONSSKIFTE AF FAST EJENDOM TIL +/- 15 PROCENT AF DEN OFFENTLIGE VURDERING

De nye ejendomsvurderinger efter den nye ejendomsvurderingslov er udskudt ad flere omgange. I efteråret 2019 meddelte skatteministeren på et pressemøde, at vurderingerne for private ejerboliger træder i kraft med virkning for ejendomsskatter i 2024 og for erhvervsejendomme i 2022. Vurderingsterminen er 1. januar 2020 for ejerboliger, beboelsesejerlejligheder og sommerhuse og 1. januar 2021 for erhverv, herunder landbrug.

De nuværende ejendomsvurderinger har været suspenderet siden 2013, hvor 2011-vurderingen for ejerboliger og 2012-vurderingen for erhvervsejendomme er videreført. De nye vurderinger per 1. januar 2020 udsendes efter seneste udmelding successivt fra andet halvår 2020 til 2023.

Det må forventes, at ejendomsvurderingerne stiger væsentligt i de fleste større byer, når de nye vurderinger kommer. Da vurderingerne som udgangspunkt danner grundlag for værdiansættelsen ved overdragelser mellem interesseforbundne parter samt beregningen af bo- eller gaveafgift, bør det overvejes at disponere nu, hvis enten en ejendom eller en ejendomskoncern skal skiftes til næste generation.

HVILKEN VÆRDI KAN EN EJENDOM OVERDRAGES TIL NU?

Fysiske personer inden for gaveafgiftskred-

sen (typisk op- og nedadgående slægtslinje) kan som udgangspunkt overdrage faste ejendomme til ejendomsvurderingen +/- 15 procent. Dette kan der i langt de fleste tilfælde støttes ret på.

Undtagelserne er væsentlige ændringer til ejendommen siden sidste vurdering eller ved “særlige omstændigheder”. Særligt i gavesituationer skal der efter nugældende praksis meget til, før der foreligger en særlig omstændighed, hvor Skattestyrelsen kan korrigere prisen.

I SKM2018.551.LSR fastslog Landsskatteretten, at en ejendom erhvervet til 62 millioner kroner kunne overdrages til børnene til en værdi afaf 32 millioner kroner tre måneder senere (ejendomsvurderingen minus 15 procent). En kendt handelspris var ikke en særlig omstændighed ifølge Landsskatteretten. Afgørelsen har Skatteministeriet dog nu indbragt til domstolsprøvelse ved Landsretten, så retsstillingen og grænsen for “særlige omstændigheder” er ikke endelig afklaret.

Det faktum, at seneste ejendomsvurdering er “gammel”, er endvidere ikke en særlig omstændighed i sig selv.

Ved overdragelse mellem interesseforbundne parter uden for gaveafgiftskredsen, eller hvis for eksempel ejendommen ligger i et selskab, er praksis, at ejendomsvurderingen kan lægges til grund, hvis den giver et retvisende billede af handelsværdien. Det er Skattestyrelsen, der har bevisbyrden for, at en anden værdi konkret vil være et mere retvisende udtryk for handelsværdien.

Det skal derfor vurderes konkret, om den seneste ejendomsvurdering kan danne grundlag ved overdragelsen. En “gammel” vurdering på ejendommen er ikke i sig selv nok til

at udelukke brugen af seneste ejendomsvurdering som værdigrundlag.

I flere sager vedrørende anvendelse af seneste ejendomsvurdering har skatteyder fået medhold ved Landsskatteretten i anvendelsen af seneste ejendomsvurdering, da Skattestyrelsen ikke konkret har kunnet påvise, at seneste ejendomsvurdering ikke var et retvisende udtryk for handelsværdien.

Skattestyrelsen har dog i en ny afgørelse fra Højesteret fra januar måned 2019 fået medhold i korrektion af salgsprisen på et sommerhus handlet mellem hovedaktionær og selskab. Højesteret fastslog indledningsvist, at Skattestyrelsen havde bevisbyrden for fravigelse af ejendomsvurderingen. I den konkrete sag havde Skattestyrelsen godtgjort, at ejendomsvurderingen ikke var retvisende, da selve grundlaget for den oprindelige ejendomsvurdering var usikkert, ligesom Skattestyrelsen havde dokumenteret sammenlignelige handler i området (kendte salgspriser på naboejendommene).

Sammenfattende bør generationsskifte af ejendomme/ejendomsvirksomheder overvejes, inden de nye ejendomsvurderinger offentliggøres, herunder muligheden efter praksis for at værdiansætte ejendomme ud fra seneste ejendomsvurdering. En konkret overdragelse kan kombineres med et bindende svar eller gaveanmeldelse for at sikre Skattestyrelsens godkendelse af værdien.

Selvom spændet inden for gaveafgiftskredsen udvides til +/- 20 procent, forventes det ikke at kunne opveje de væsentlige forventede stigninger i vurderingerne. 15 procent-reglen må gælde, indtil nye vurderinger efter ejendomsvurderingsloven er udsendt. Da vurderingerne, som nævnt udsendes successivt, kommer 15- og 20 procent-reglerne

til at fungere sideløbende i en periode – må man forvente.

Kort tid efter ovenstående afgørelse (SKM2018.551.LSR) kom en anden landsskatteretsafgørelse (journalnr. 16-0021071) vedrørende gaveoverdragelse af en fast ejendom efter bestemmelserne i værdiansættelsescirkulæret (cirkulære nr. 185 af 17. november 1982), altså til +/- 15 procent af den seneste offentliggjorte ejendomsvurdering.

Dette er den seneste af flere afgørelser, hvor Landsskatteretten giver skatteyder medhold i, at skattemyndighederne skal acceptere en værdiansættelse inden for cirkulærets retningslinjer, uanset at en højere handelsværdi er kendt.

Kort om sagen

- En kommune har i flere år været i dialog med ejeren af en 11 ha landbrugsejendom om overtagelse af ejendommen til brug for byudvikling.
- I 2014 flytter ejeren på plejehjem og overdrager den 10. maj 2014 ejendommen til sine fem børn til en pris af 1.615.000 kroner, svarende til den offentlige 2012-ejendomsvurdering på 1.900.000 kroner fratrukket 15 procent.
- Den 21. maj 2014 videresælger de fem børn ejendommen til kommunen for 5.000.000 kroner.

Landsskatteretten fastslog, at Skattestyrelsen skal acceptere en værdi, der ligger inden for rammerne af værdiansættelsescirkulæret.

Det ændrer ikke på Landsskatterettens vurdering i sagen, at:

- Ejendommen er solgt til en væsentlig højere værdi kort efter overdragelsen.

- Der er indhentet tre ejendomsmæglervurderinger inden overdragelsen.
- Parterne positivt ved, at den “reelle” markedsværdi er højere, og endda er vidende om et konkret tilbud fra kommunen om køb af ejendommen til 5 millioner kroner.
- Parterne ved på overdragelsestidspunktet, at ejendommen vil blive eksproprieret til en pris på 5 millioner kroner, hvis der ikke sælges frivilligt til kommunen.

Landsskatteretten henviser i den forbindelse blandt andet til deres egen afgørelse i SKM2018.551.LSR, hvor skatteyder får medhold i, at den offentlige vurdering minus 15 procent skal accepteres, uanset at ejendommen er handlet til en væsentlig højere værdi kort forinden.

Skattestyrelsen argumenterer endvidere i sagen for, at forhandlingerne med kommunen, de indhentede ejendomsmæglervurderinger og byrådets beslutning om ekspropriation har karakter af retlige eller faktiske ændringer på ejendommen, som medfører, at den offentlige vurdering minus 15 procent ikke kan benyttes.

Landsskatteretten tilbageviser også dette argument, da det ikke kan betragtes som retlige eller faktiske ændringer ved selve ejendommen.

Der gøres opmærksom på, at Skattestyrelsen ved gaveanmeldelser ikke følger landsskatteretsafgørelsen (SKM2018.551.LSR), men afviser anvendelse af +/- 15 procent-reglen med henvisning til, at en nylig handel er en særlig omstændighed (ikke-offentliggjorte afgørelser).

EJERTID FOR EJENDOMME I PERSONLIGE VIRKSOMHEDER EFTER ET GENERATIONSSKIFTE

I kølvandet på efterårets mange generationsskifter: Hvad sker der med ejertiden på ejendomme i personlige virksomheder, efter at de er overdraget til næste generation med skattemæssig succession?

Ejendomme kan typisk overdrages med succession i hele ejendomsavancen og genvundne afskrivninger i de tilfælde, hvor overdrageren er næringsdrivende, eller når mere end halvdelen af ejendommen anvendes i en erhvervsvirksomhed. Udlejning af fast ejendom anses ikke som erhvervsmæssig virksomhed med undtagelse af landbrugs- og skovejendomme.

I praksis er følgende forhold centrale i forhold til ejertiden på ejendommen:

- Opsat vedligeholdelse kan alene fradrages med udgangspunkt i den skattepligtiges faktiske ejertid og ikke forældrenes oprindelige anskaffelsestidspunkt.
- Udskydes beskatning af ejendomsavance ved at reducere anskaffelsessummen i en nyerhvervet ejendom, kan denne reduktion også ske i en ejendom erhvervet med skattemæssig succession.
- Fem års-kravet for nedrivningsfradrag regnes fra den oprindelige ejers anskaffelsestidspunkt, hvorfor fradraget kan opnås ganske kort tid efter et generationsskifte af fast ejendom.

FAST EJENDOM OG GENERATIONS-SKIFTE I PERSONLIGE VIRKSOMHEDER
Overdrages fast ejendom til næste generation med skattemæssig succession, vil modtageren overtage de skatteforpligtelser, som er forbundet med ejendommen. Skattemæssig succession medfører således, at modtageren indtræder i den oprindelige ejers anskaffelsestidspunkt, anskaffelsessum og anskaffelseshensigt på ejendommen i relation til ejendomsavance og afskrivninger. På denne måde kan modtageren opgøre skatteforpligtelserne med samme udgangspunkt som den oprindelige ejer.

I denne artikel fokuseres på succession i anskaffelsestidspunktet. Anskaffelsestidspunktet har blandt andet i praksis betydning for:

- hvor stor en andel af en forbedringsudgift, der kan fradrages som vedligeholdelse,
- om en ejendomsavance kan udskydes ved at genanbringe og derved reducere den skattemæssige anskaffelsessum i en anden ejendom,
- retten til at foretage et nedrivningsfradrag af en afskrivningsberettiget bygning.

1-OPSAT VEDLIGEHOJDELSE

Udgifter, der anvendes til at sætte en ejendom i samme stand, som den var ved anskaffelsen, kan fradrages som vedligeholdelsesudgifter på én gang, når udgifterne vedrører en ejendom, hvis indtægter skal medregnes ved indkomstopgørelsen. Fradrag som vedligeholdelsesudgift sker med henvisning til statsskattelovens §6 og er gældende for både afskrivningsberettigede og ikke-afskrivningsberettigede bygninger.

Medfører investeringen, at en bygning bliver i bedre stand end på det oprindelige anskaffelsestidspunkt, anses en andel af udgifterne som forbedringer. Udgifter til forbedring er

ikke fradragsberettigede som vedligeholdelsesudgift, men skal i stedet aktiveres på ejendommen og indgå i avanceopgørelsen ved et eventuelt senere salg.

Når en ejendom er overdraget til næste generation med skattemæssig succession, bevirker det, at det er den faktiske ejertid for den nye generation (erhververen), der skal lægges til grund for beregning af vedligeholdelsesfradraget. Den faktiske ejertid måles fra tidspunktet for generationsskiftet og frem til tidspunktet for den afholdte investering (istandsættelsesudgift). Der er dermed ikke mulighed for at tage udgangspunkt i forældrenes oprindelige anskaffelsestidspunkt. Det er fastslået i en afgørelse fra Landsskatteretten tilbage i 2002 (SKM 2002.173 LSR).

Erhverves en ejendom med skattemæssig succession, anvendes anskaffelsestidspunktet alene for en fremtidig avanceopgørelse samt ved opgørelse af eventuelle genvundne afskrivninger, hvorimod den faktiske ejertid er afgørende for størrelsen af et fradrag som opsat vedligeholdelse.

2-GENANBRINGELSE AF EJENDOMSAVANCE

Sælges en ejendom med en skattepligtig fortjeneste, er der mulighed for at udskyde beskatningen ved at nedsætte anskaffelsessummen på en anden erhvervsmæssigt anvendt ejendom – såkaldt “genanbringelse”.

Det er en betingelse, at den anden erhvervsmæssigt anvendte ejendom er anskaffet i samme år, som fortjenesten er realiseret (året før eller året efter). Ønskes muligheden om genanbringelse af fortjenesten anvendt, skal der gives oplysning herom til skattemyndighederne senest ved fristen for indberetning af oplysningsskemaet (selvangivelsen) for afståelsesåret.

Betingelsen om, at anskaffelsen af en ny, erhvervsmæssigt anvendt ejendom skal være anskaffet i afståelsesåret (året før eller året efter), har betydning for ejendomme, som er erhvervet med skattemæssig succession som led i et generationsskifte.

Anskaffelsestidspunktet for ejendomme, som er erhvervet med skattemæssig succession, skal måles i forhold til den faktiske ejertid for erhververen og ikke forældrenes oprindelige anskaffelsestidspunkt for ejendommen. Det faktiske anskaffelsestidspunkt for erhververen fastsættes derfor med udgangspunkt i tidspunktet for generationsskiftet. Det er fastslået i en afgørelse fra det daværende Ligningsråd tilbage i 2003 (SKM 2003.512 LR).

Måling i forhold til det faktiske anskaffelsestidspunkt giver erhververen mulighed for at genanbringe ejendomsavance i en ejendom, som er overtaget med skattemæssig succession.

3-NEDRIVNINGSFRADRAG

For at kunne fradrage en eventuel restværdi på en ejendom, når den nedrives, er det en betingelse, at den skattepligtige har ejet bygningen i mindst fem år, og at bygningen i ejerperioden har været anvendt til afskrivningsberettigede formål i mindst fem år.

Fem års-kravet er relevant for ejendomme, som er erhvervet med skattemæssig succession, idet der kan være tvivl, om det er den faktiske ejertid, som er gældende, eller om forældrenes ejertid kan medtages i beregningen.

Erhverves en ejendom med skattemæssig succession, indtræder erhververen som nævnt i den oprindelige ejers anskaffelsestidspunkt, anskaffelsessum og anskaffelses-

hensigt, for så vidt angår ejendomsavance og afskrivninger.

Bestemmelsen om nedrivningsfradrag er fastsat i afskrivningsloven, og derfor skal der tages udgangspunkt i den oprindelige ejers anskaffelsestidspunkt ved beregningen af 5 års perioden. Derfor kan der opnås et nedrivningsfradrag for en ejendom erhvervet med skattemæssig succession ganske kort tid efter overtagelsen/generationsskiftet. Det forhold har Ligningsrådet bekræftet i en afgørelse fra 2003 (SKM2003.79LR). •

Helene Hallager er uddannet cand.merc.aud fra CBS er Manager i faglig afdeling hos KPMG, hvor hendes primære fokus er at give sparring for revisorer på revisionstekniske udfordringer samt undervisning.

Revision af efterfølgende begivenheder i lyset af COVID-19

Sjældent har identifikation og behandling af efterfølgende begivenheder fået så meget fokus i revisionsbranchen som efter udbruddet af COVID-19.

Tekst/ **Helene Hallager,**
KPMG

Denne artikel opsummerer de regnskabs- og revisionsmæssige krav til identifikation og behandling af efterfølgende begivenheder samt gennemgår, hvilke overvejelser netop COVID-19 bør give revisorer anledning til i forbindelse med afgivelse af revisionspåtegning på årsregnskabet.

KRAV TIL REVISOR
Det fremgår af ISA 560, at revisor skal opnå revisionsbevis for, at begivenheder indtruffet mellem balancedagen og datoen for revisors erklæring, som kræver regulering eller oplysning, er identificeret og behandlet på behørig vis i årsregnskabet.

Revisor skal her som led i at opnå forståelse af ledelsens proces for identifikation af efterfølgende begivenheder, foretage forespørgsler til ledelsen, læse relevante mødereferater for møder afholdt efter balancedagen og læse virksomhedens seneste perioderegnskab efter balancedagen.

REGNSKABSMÆSSIGE KRAV
Overordnet set skal begivenheder efter balancedagen opdeles i regulerende og ikke-regulerende begivenheder.

Begivenheder er regulerende, hvis de vedrører forhold, som eksisterede på balancedagen.

Regulerende begivenheder kan således være afkræfte forhold, der eksisterede på balancedagen, og konsekvensen af disse begivenheder skal derfor reflekteres i regnskabet, hvis de er væsentlige. Væsentlige regulerende begivenheder vil, udover at blive

reflekteret ved måling af aktiver og forpligtelser, normalt også blive oplyst i ledelsesberetning og som noteoplysning.

Begivenheder er ikke-regulerende, hvis de vedrører forhold opstået efter balancedagen. Væsentlige ikke-regulerende begivenheder skal oplyses i ledelsesberetningen. For regnskabsklasserne C og D skal noteoplysning også afgives herom.

Det må forventes, at de fleste regnskaber vil omtale COVID-19 i ledelsesberetningen for årsregnskaber aflagt efter udbruddet af COVID-19.

GOING CONCERN
Det er vigtigt at være særligt opmærksom på, at forudsætningen for fortsat drift skal være passende på tidspunktet for aflæggelsen af årsregnskabet, uanset om eventuelle usikkerheder herom er indtruffet før eller efter balancedagen. Forudsætningen om fortsat drift går således forud for overvejelserne om regulerende og ikke-regulerende begivenheder.

Virksomheder kan eksempelvis være i den situation, at de på balancedagen ikke var påvirket af COVID-19. Efter balancedagen har lockdownperioden medført, at virksomheden ikke kan overholde sine lånebetinger, og usikkerhed er derved opstået om virksomhedens evne til at fortsætte driften. Uanset at dette forhold ikke var til stede på balancedagen, skal ledelsen opdatere sin vurdering af evnen til at fortsætte driften og afspejle dette i regnskabet, eksempelvis ved at indarbejde noteoplysninger om usikkerhed ved fortsat drift.

PRAKTISKE OVERVEJELSER
Hvorvidt COVID-19 er en efterfølgende begivenhed afhænger af balancedagen samt

hvilken specifik begivenhed i relation til COVID-19, der er relevant for virksomheden. Den første smittede i Danmark blev konstateret den 27. februar 2020. Herefter er indtruffet en række begivenheder, såsom lockdownperiodens indførsel fra den 13. marts og løbende implementering af hjælpepakker for erhvervslivet.

Andre relevante relaterede begivenheder kan eksempelvis være debitors konkurs som følge af COVID-19 eller andre staters initiativer for begrænsning af smitten, såfremt virksomheden har aktiviteter i andre lande. For de fleste danske virksomheder forventes lockdownperioden begyndende i marts at være udslagsgivende. Således forventes COVID-19 at være en ikke-regulerende begivenhed for regnskabsperioder afsluttet før den 13. marts. For regnskaber afsluttet herefter skal der reguleres for effekten af lockdown ved indregning og måling som en regulerende begivenhed.

Grundet omfanget og hastigheden af begivenheder i relation til COVID-19, er det vigtigt, at virksomheder med regnskabsafslutning i denne tid får fastlagt, hvilken viden, der var kendt på balancedagen og betydningen for regnskabet. Udarbejdes regnskabet først et stykke tid efter balancedagen og måske endda først umiddelbart forud for de forlængede frister for indberetning, kan det nemlig være svært at afgøre, hvornår man blev bekendt med hvilke informationer og vurdere, hvad der skal reguleres for og ikke reguleres for ved indregning og måling af aktiver og forpligtelser i regnskabet.

Når det overvejes, hvorledes COVID-19 kan have betydning for regnskabet, kan eksempelvis overvejes præsentation og indregning af offentlige tilskud i medfør af hjælpepakkerne, oplysning om usikkerhed forbundet

med regnskabsmæssige skøn, hvor nye usikkerheder er kommet til, eller eksisterende usikkerhed er forøget, klassifikation af lån som kort- og langfristede, hvis lånebetingelser ikke er opfyldt, restruktureringsforpligtelser hvis betingelserne for indregning er opfyldt, værdiforringelse af aktiver, herunder goodwill, anlægsaktiver, lagre, tilgodehavender, udskudte skatteaktiver, aktiver målt til dagsværdi med videre.

Det er ledelsens ansvar at aflægge et retvisende regnskab, men revisor anbefales at drøfte den tilgængelige viden tæt på balancedagen med virksomhedens ledelse. Dette vil lette revisors arbejde med vurdering af efterfølgende begivenheder senere hen, men vil også sikre revisor passende tid til at tilpasse sin risikovurdering og revisionsplan herefter. I mange tilfælde vil revisor have fastlagt revisionsplanen engang i efteråret 2019, hvorfor det må forventes, at der skal foretages tilpasninger til identificerede risici og planlagte handlinger, der skal adressere disse. Det vil eksempelvis være relevant at vide og informere kunder i god tid, om identifikation af eventuelle nye betydelige risici eller udvidet behov for dokumentation fra kunden. Desuden vil rettidig drøftelse med ledelsen spare ledelsen og revisor for senere diskussioner om, hvad man vidste og ikke vidste på balancedagen.

Revisorer bør endvidere være særligt opmærksomme på, om COVID-19 giver anledning til usikkerhed om virksomhedens evne til at fortsætte driften. Som reaktion på den øgede risiko kan revisor, i tillæg til de handlinger, som ISA 560 kræver om begivenheder efter balancedagen, eksempelvis bede ledelsen om, tæt på erklæringstidspunktet, at fremvise opdaterede budgetter inklusive likviditetsbudgetter samt dokumentation for overholdelse af lånebetingelser efter balancedagen.

Revisorer bør endvidere undgå blot at fremsende standardiserede forespørgsler om efterfølgende begivenheder i denne tid. For at opnå den rette forståelse af betydningen af COVID-19 for den specifikke virksomhed, anbefales det derimod at være i tæt dialog med ledelsen. Det bør desuden sikres, at de udførende revisorer har den rette erfaring til at foretage revisionsmæssige vurderinger i relation til de efterfølgende begivenheder. Det vil forventes, at disse forespørgsler i større omfang end normalt vil foretages af mere erfarne medlemmer af revisionsteamet.

REVISORS PÅTEGNING
COVID-19 kan få betydning for revisors påtegning. Såfremt der er usikkerhed om virksomhedens evne til at fortsætte driften, skal revisor omtale dette i revisionspåtegningen. En usikkerhed, som kan påvirke mange regnskaber i 2020, er udfald i afgørelser om, hvor meget virksomheden kan få i kompensation fra hjælpepakker, herunder tilstrækkeligheden heraf i forhold til at sikre den fortsatte drift. Revisor skal ved indarbejdelse af et sådant afsnit være opmærksom på ikke at afgive yderligere oplysninger end dem, som er afgivet af ledelsen. Ledelsen skal omtale usikkerheden i noterne til regnskabet, hvortil revisor kan referere fra revisionspåtegningen.

Revisor skal endvidere sikre, at øvrige usikkerheder i indregning og måling er omtalt på behørig vis i noterne til regnskabet. Såfremt usikkerheden vurderes at være væsentligt for regnskabsbruger og det retvisende billede, kan revisor fremhæve forholdet i påtegningen og referere til den tilhørende noteoplysning.

OPSUMMERING
COVID-19 stiller krav til både ledelsen og revisorer i forbindelse med aflæggelse af års-

regnskabet i denne tid. Vigtigst er at være opmærksom på, at forudsætningen for fortsat drift går forud for øvrige betragtninger om regulerende og ikke-regulerende begivenheder efter balancedagen. Er forudsætningen ikke passende, eller er der væsentlig usikkerhed om virksomhedens evne til at fortsætte driften, skal det afspejles i regnskabet.

Herudover kræver situationens hastige udvikling, at både ledelsen og revisor gør status over kendte begivenheder på balancedagen. Dette er nødvendigt for at have det rette udgangspunkt for vurderingen af begivenheder indtruffet efter balancedagen som henholdsvis regulerende og ikke-regulerende, men også for at sikre, at revisors revisionsstrategi tilpasses rettidigt.

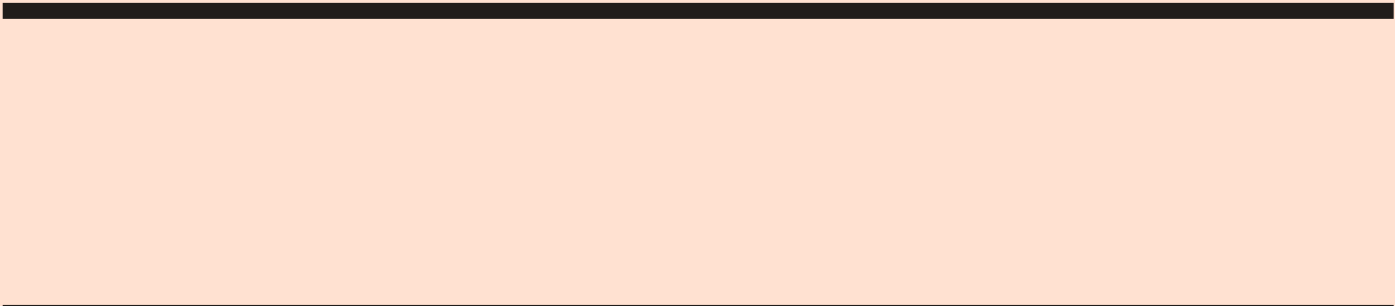
Revisors arbejde i forbindelse med identifikation af efterfølgende begivenheder påvirkes desuden i kraft af, at omfanget af handlinger forventeligt må udvides og udføres af mere erfarne revisorer på teamet end normalt. •

Nassir Ahmed er uddannet cand.merc.aud fra CBS. Nassir er tidligere manager i KPMG, hvor han havde en rolle i faglig afdeling. Nassir har siden 1. marts 2020 været ansat som financial controller hos Ambu.

REVISION AF JOURNAL ENTRIES

Revision af manuelle posteringer er et emne, der har optaget mig i den seneste tid, og jeg har en formodning om, at vi i Danmark har svært ved det. Det vil jeg komme tilbage til længere nede i denne artikel.

Tekst/ **Nassir Ahmed,**
Ambu

Danmark er et land, hvor tilliden er stor, og det er ikke en overraskelse, at Danmarks statsminister, Mette Frederiksen, baserede sin åbningstale på tillid, hvor ordet blev nævnt ikke mindre end 30 gange. Hun sagde blandt andet: "De hyggelige jordbærbo-der i vejkantene, hvor pengekasen står frit fremme, har fået videoovervågning". Det betyder med andre ord, at offentligheden har fået fokus på kontroller. På trods af at Danmark er et af de mindst korrupte lande i verdenen, er risikoen for besvigelser til stede.

Besvigelser og kontroller kan have mange former, hvorfor denne artikel afgrænser sig fra misbrug af aktiver, men fokuserer på regnskabsmanipulation og dermed risikoen for ledelsens tilsidesættelse af interne kontroller. Ligeledes afgrænser artiklen sig fra små virksomheder med begrænsede antal posteringer, hvor alle posteringer er manuelle.

TEORIEN BAG
Regnskabsmanipulation består af følgende, jævnfør ISA 240 – A2.

"Regnskabsmanipulation indebærer tilsigtet fejlinformation i regnskabet, herunder udeldelse af beløb eller oplysninger, for at vildlede regnskabsbrugerne. Den kan være fremkaldt af den daglige ledelses bestræbelser på at styre resultatet for at vildlede regnskabsbrugerne ved at påvirke deres opfattelse af virksomhedens præstation og indtjening. En sådan styring af resultatet kan i starten omfatte den daglige ledelses små tiltag eller upassende justeringer af forudsætninger og ændringer af vurderinger. Pres og incitamenter kan føre til,

at disse tiltag antager et omfang, der resulterer i regnskabsmanipulation. En sådan situation kan opstå, når den daglige ledelse bevidst anlægger synspunkter, der fører til regnskabsmanipulation i form af væsentlig fejlinformation i regnskabet på grund af et pres om at leve op til markedets forventninger eller et ønske om at maksimere en præstationsbase-ret aflønning. I nogle virksomheder kan den daglige ledelse være motiveret til at reducere indtjeningen væsentligt for at minimere skatten eller til at oppuste indtjeningen for at sikre bankfinansiering".

Som omtalt i introduktionen involverer regnskabsmanipulation ofte ledelsens tilsidesættelse af interne kontroller. ISA 240 - A4 nævner følgende teknikker:

- bogføring af fiktive registreringer for at manipulere med driftsresultatet eller nå andre mål, især tæt på regnskabsperiodens afslutning
- upassende tilpasninger af forudsætninger og ændringer af vurderinger ved skøn af regnskabsposter
- undladelse, fremskyndelse eller udskydelse af indregning i regnskabet af begivenheder og transaktioner, som er indtruffet i regnskabsperioden
- undladelse, tilsløring eller fejloplysning af noter, som er krævet af den relevante regnskabsmæssige begrebsramme eller er nødvendige for at opnå et retvisende billede
- fortielse af fakta, der kunne påvirke de beløb, der er registreret i regnskabet
- deltagelse i komplekse transaktioner, der er konstrueret med det formål at fortegne virksomhedens finansielle stilling eller resultat
- ændring af registreringer og betingelser i relation til betydelige og usædvanlige transaktioner.

HVORDAN HÅNTERES DET I PRAKSIS

Evaluering af design og implementering af kontroller
Som krævet af ISA 315 skal revisor opnå forståelse for interne kontroller forbundet med posteringer, herunder ikke-rutinemæssige posteringer. Proceduren for at opnå kendskab til interne kontroller svarer til proceduren for øvrige relevante kontroller. Det vil sige, at der her opnås forståelse for hele processen i forhold til igangsætning, postering og korrektioner, herunder hvem der kan foretage posteringer og godkendelsesprocedurer. Gode kontroller, der kan være med til at reducere risikoen for ledelsens tilsidesættelse af interne kontroller, består af blandt andet adgangskontroller i forhold til ledelsens muligheder for at foretage posteringer. Generelle it-kontroller er en effektiv måde at forhindre ledelsens tilsidesættelse af interne kontroller. Hvis it-systemet forhindrer det, vil det være svært for en leder at justere eller foretage ændringer i allerede foretagne posteringer, således at bruger-ID på den person, der har foretaget posteringen, kan blive ændret.

Vurdering af risikokriterier
Fordi ledelsen er i en unik position til at manipulere med regnskabet, skal revisor forespørge hos medarbejderne i regnskabsafdelingen, om der er foretaget posteringer uden tilstrækkelig dokumentation i form af bilag, om der har været situationer, hvor kontroller er tilsidesat, eller om posteringer er foretaget ud over de almindelige og forretningsmæssige.

Kriterier for identifikation af posteringer, der kan være forbundet med risiko for regnskabsmanipulation, kan være vanskelige at identificere. En god start er at opnå forstå-

else for virksomheden samt eventuelle incitamentsstrukturer for ledelsen. Bogføringen screenes efter usædvanlige posteringer baseret på risikokriterier, såsom:

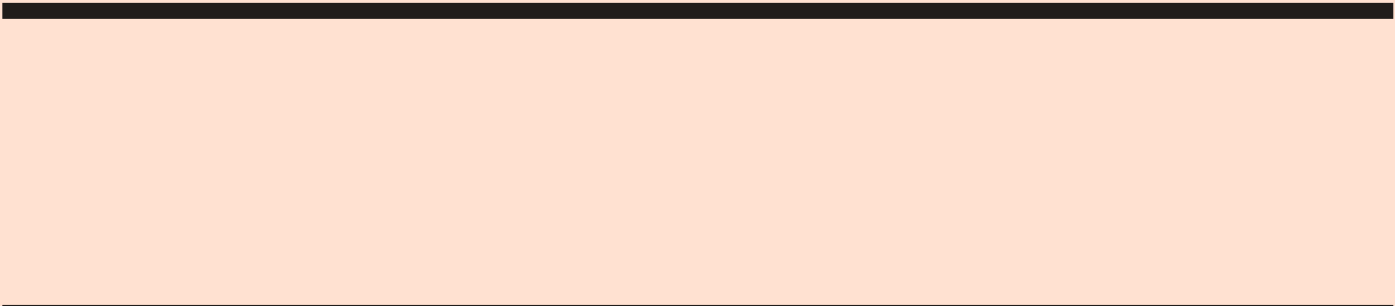
- Posteringer på konti, hvor man normalt ikke ser sammenhæng, såsom omsætning og kreditorer eller debitering af et aktiv og kreditering af en omkostning.
- Usædvanlige posteringer såsom manuelle posteringer på en omsætningskonto ved periodens afslutning.
- Posteringer foretaget på usædvanlige tidspunkter, såsom ferier og weekender med videre.
- Posteringer foretaget af ledelsen.

Ovenstående eksempler behøver ikke at være tegn på regnskabsmanipulation, og det kræver en forståelse af den virksomhed, man reviderer herunder de forskellige kontis formål, at tilpasse risikokriterierne til den konkrete virksomhed.

Det kan også vise sig, at der ikke er nogen relevante risikokriterier for ledelsens tilsidesættelse af kontroller, men rationalet bag skal dokumenteres.

Test af manuelle posteringer foretaget i slutningen af regnskabsperioden
Idet risikoen for regnskabsmanipulation er størst ved regnskabsperiodens afslutning, skal revisor designe handlinger til afdækning af denne risiko. Posteringer foretaget i slutningen af regnskabsåret udvælges, og fuldstændigheden kontrolleres. Tilsvarende gøres for test af manuelle posteringer foretaget i løbet af regnskabsåret, såfremt disse er vurderet relevante.

Har man identificeret risikokriterier, for eksempel posteringer foretaget den sidste weekend i december med kredit omsætning og debet anlægsaktiver, bør alle posterin-

ger testes til underliggende dokumentation. Det vil ikke give mening at foretage stikprøvevis gennemgang, hvis det er vurderet, at bestemte former for posteringer er mistænkelige, da det vil være oplagt at foretage posteringer af uvæsentlige beløb for at undgå revisors kontrol.

ØVRIGE OVERVEJELSER OG HANDLINGER
Ændring af revisionsmetode i regnskabsåret: Det er nemmere at omgå revisors kontrol, hvis revisor udfører de samme handlinger hvert år. Derfor bør det overvejes at ændre revisionsmetode i det aktuelle regnskabsår på udvalgte områder for at sikre en vis uforudsigelighed. Skriftlige henvendelser i form af saldomeddelelser kunne eksempelvis erstattes med mundtlige henvendelser til større kunder og leverandører.

Analytiske handlinger: Det bør ligeledes overvejes, om analytiske handlinger på omsætning kunne udføres, hvor omsætning sammenholdes med vareforbrug, eksempelvis ved at sammenholde indtægter rapporteret per måned, produkt eller forretningsområde i den aktuelle regnskabsperiode med sammenlignelige tidligere perioder. It-baserede teknikker, såsom dataanalyse, kan være velegnede til identifikation af usædvanlige eller uventede sammenhænge mellem indtægter eller transaktioner, såsom at alle posteringer på omsætningen posteres på debitor.

PERSPEKTIVERING
Der er ingen tvivl om, at revision af manuelle posteringer er en af de mest udfordrende revisionshandling. Det kunne være interessant at undersøge, hvad der er praksis i revisionsbranchen generelt på tværs af virksomheder. Gør vi generelt nok, og hvornår er det tilstrækkeligt? Bør revisi-

onsteamet involvere specialister fra Forensic-afdelinger, eller er der behov for mere uddannelse på området? Holdningen i revisionsbranchen har ofte været, at vi ikke reviderer efter besvigelser, men samtidig bør vi overveje, om der er en forventningskløft. Hvad forventer omverdenen, og forventes det, at revisorerne aktivt reviderer efter besvigelser? Der er mange spørgsmål, der er værd at undersøge, og det bliver ikke mindre relevant i denne tid med flere skandaler i offentligheden inden for kort tid. •

Fritz Vad Sørensen er uddannet fuldmægtig fra Told- og Skatteskolen i København og er Master i Moms & Afgifter fra Handelshøjskolen/Aarhus Universitet. Fritz Vad Sørensen har 15 års erfaring inden for området og arbejder som moms- og afgiftsrådgiver i Beierholm.

Hjælpepakkerne

Folketinget har som bekendt vedtaget en række hjælpepakker, som skal understøtte de danske virksomheder i denne coronatid.

Vi vil med denne artikel forsøge at skabe et overblik over de vigtigste af disse hjælpepakker.

Tekst/ **Fritz Vad Sørensen**
Beierholm

Hjælpepakkerne er beskrevet, som de i skrivende stund ser ud. Nogle er disse er ændrede siden vedtagelsen og vil givetvis fortsat undergå ændringer.

Lønkomensation

Der kan som udgangspunkt søges om lønkomensation for alle medarbejdere, der har en ansættelseskontrakt, og dette gælder også for personer med flexjob, hvor der ikke modtages tilskud. Virksomheden skal dog leve op til følgende:

- Virksomheden skal stå over for at skulle afskedige mere end 30 procent af medarbejderne eller mere end 50 medarbejdere
- Medarbejderne skal være ansat før 9. marts 2020
- Virksomheden skal betale sædvanlig løn i perioden

- Medarbejderen må ikke arbejde i hjemsendelsesperioden (se dog nedenfor)
- Medarbejderen skal afholde fem dages ferie/afspadsering
- Virksomheden skal frasige sig eksisterende ordninger om hjemsendelser uden løn
- Virksomheden må ikke opsig medarbejdere i perioden
- Virksomheden må ikke modtage anden støtte eller tilskud for samme udgift.

Der er tale om en fleksibel ordning, hvor en virksomhed kan sende medarbejdere hjem i en selvvalgt periode og søge lønkomensation herfor. Der skal dog være tale om hele dage, og der regnes med personer (CPR-nummer, uanset del- eller fuldtidsansættelse). Efter hovedreglen må medarbejderen ikke arbejde i hjemsendelsesperioden. Der er dog mulighed for, at virksomheden kan genindkalde en medarbejder for at løse konkrete opgaver. Det skal dog fremgå af ansøgningen om komensation, at der er gen-

indkaldt medarbejdere, så der ikke modtages lønkomensation (inklusive feriedage) i forbindelse med genindkaldelsen.

Der er også mulighed for, at en virksomhed hjemsender en gruppe af medarbejdere i en periode, og i næste periode hjemsendes andre medarbejdere, og de først hjemsendte medarbejdere møder på arbejde igen. En hjemsendt medarbejder kan have enkelte arbejdsdage i hjemsendelsesperioden. Dog kan det være i konflikt med arbejdsfordelingsreglerne.

Elever og lærlinge er også omfattet af kompensationsordningen. Virksomhederne skal dog fastholde uddannelseskra- vet for lærlingen eller eleven. Som en særlig undtagelse må disse arbejde i hjemsendelsesperioden.

Der kan dog ikke søges om lønkomensation for ejere med ejerandel på 25 procent og derover samt for direktionen.

Kompensationens størrelse er følgende:

- For fastsatte medarbejdere er kompensationen på 90 procent af den faktiske løn – dog maksimalt 30.000 kroner per måned.
- For timelønnede medarbejdere er kompensationen på 90 procent af den faktiske løn – dog maksimalt 30.000 kroner per måned.

Lønnen beregnes som A-indkomst med til- læg af pension, ATP og pensionsbidrag. Der kan udbetales lønkomensation for perio- den: 9. marts - 9. juni 2020. Ordningen er se- nest forlænget med én måned.

Der er mulighed for at udtræde af ordnin- gen. Dette sker, hvis man hjemkalder alle medarbejdere eller foretager afskedigelser af økonomiske årsager. Dette kan være en nød- vendig overvejelse, hvis virksomheden som følge af adgang til at genindkalde medarbejdere kommer under 30 procent-kravet (gen- nemsnit for lønkompen- sationsperioden).

Hvis de løbende genindkaldelser af med- arbejdere medfører, at virksomheden på et tidspunkt ikke længere opfylder 30 pro- cent-kravet som gennemsnit over kompen- sationsperioden, er det for tiden ikke ende- ligt afklaret, om virksomheden kan bevare retten til lønkomensation.

Efter udløbet af perioden skal der indsendes dokumentation for hjemsendelser , og der vil blive foretaget kontrol.

Kompensation for tabt omsætning – Selvstændige erhvervsdrivende
Små selvstændige virksomheder/selskaber uden ansatte kan ikke opnå lønkompen- sation for egen løn – og eventuelt for med- hjælpende ægtefælle. Til gengæld kan denne gruppe opnå komensation for tabt omsæt- ning. Virksomheden skal have haft en gen-

nemsnittsomsætning på minimum 10.000 kroner månedligt for at være berettiget til kompen- sation. Desuden gælder følgende krav:

- Virksomheden må ikke have over 10 fuldtidsansatte eksklusive indehaver og medarbejdende ægtefælle
- Det forventede omsætningstab skal være på mindst 30 procent i perioden 9. marts - 9. juni 2020
- Omsætningstab skal være som følge af coronasituationen
- Ansøgeren skal arbejde i virksomheden
- Den medarbejdende ægtefælle skal yde en væsentlig indsats i virksomheden.

Denne ordning kan ikke kombineres med anden støtte eller tilskud. Ordningen er også forlænget med én måned. Kompensationen skal dække 75 procent af den tabte omsæt- ning, men den kan dog ikke overstige 23.000 kroner månedligt, hvilket også gælder for medarbejdende ægtefælle. Hvis den selv- stændiges personlige indkomst overstiger 800.000 kroner i 2020, er der krav om til- bagebetaling af hele det modtagne beløb i støtte. Opgørelsen af omkostningstab skal tage udgangspunkt i samme principper, som er anvendt i seneste godkendte regnskab.

Kompensation til freelancere

Freelancere, der modtager B-indkomst, kan under visse forudsætninger få kompen- sation for faste udgifter og tabt omsætning.

Følgende betingelser skal være opfyldt:

- Personen skal have fast arbejdssted i Danmark
- Personen skal have en gennemsnitlig månedlig B-indkomst på mindst 10.000 kroner
- Det forventede B-indkomstab skal være på mindst 30 procent i perioden 9. marts til og med 8. juni 2020

- B-indkomsttab skal være en konsekvens af coronasituationen.

Denne ordning er også forlænget med én måned.

Herudover er der en supplerende ordning for dem, der både har A- og B-indkomst.

Ordningens målgruppe er:

- Freelancere med blandet A- og B-ind- komst, der som konsekvens af COVID-19 forventer at opleve et A- og B-indkomst- tab på minimum 30 procent
- Personen skal have haft en A- og B-ind- komst samt skattepligtigt overskud fra selvstændig virksomhed på minimum 10.000 kroner i gennemsnit per måned i det seneste år. Heraf stilles krav om, at 5.000 kroner om måneden skal være B-indkomst, og højst 20.000 kroner må være A-indkomst
- Krav om, at beskæftigelsesgraden knyttet til A-indkomsten højst må udgøre 55 procent
- Både A- og B-indkomsten kommer fra aktiviteter, som vedrører arbejdsindsats. Der vil blive udarbejdet en positivliste over omfattede aktiviteter
- Modtagere må ikke være berettigede til dagpenge eller supplerende dagpenge el- ler modtage offentlige ydelser som eksem- pelvis kontanthjælp
- Krav om, at den årlige indkomst i 2020 ikke overstiger 800.000 kroner.

Ordningen retter sig mod freelancere med både A- og B-indkomst og et skatteplig- tigt overskud fra selvstændig virksom- hed på mindst 10.000 kroner månedligt i gennemsnit.

Personer, der opfylder ovenstående, kan få kompen- sation for op til 90 procent af deres forventede A- og B-indkomstab i perioden

sammenlignet med den tilsvarende periode i forudgående år, dog maksimalt 20.000 kroner månedligt.

Kompensation for faste udgifter

Virksomheder, som er tvunget til at holde lukket, kan søge om kompensation for deres faste omkostninger. Kompensationen omfatter alle virksomhedens faste omkostninger, hvor der sker 100 procent kompensation. Andre virksomheder kan opnå kompensation vedrørende en andel af deres faste omkostninger.

- Ved ansøgning om kompensationen skal ansøgningen omfatte følgende:
- Opgørelse af virksomhedens forventede omsætning på én af disse perioder:
9. marts - 8. juni 2020
9. marts - 8. juli 2020
 - Opgørelse over realiseret omsætning i referenceperioden
 - Begrundelse for, hvorfor virksomheden forventer omsætningsnedgang som følge af COVID-19
 - Revisorerklæring vedrørende realiseret omsætning
 - Opgørelse over realiserede omkostninger i perioden 1. december 2019 - 29. februar 2020
 - Opgørelse over forventet omkostninger i ansøgningsperioden
 - Opgørelse over realiserede omkostninger i perioden 1. december 2019 - 29. februar 2020
 - Revisorerklæring vedrørende realiserede omkostninger
 - Virksomhedens seneste resultat for en 12-måneders periode
 - Virksomhedens forventede underskud og variable omkostninger i kompensationsperioden
 - Revisorerklæring om seneste resultat, hvis der er tale om tab.

Denne ordning er tilsvarende forlænget med én måned.

Selvejende institutioner, der modtager tilskud

Selvejende institutioner inden for kulturområdet, der modtager 50 procent eller mere i offentligt tilskud, kan søge kompensation for både faste omkostninger og løn-udgifter til fast personale.

Kulturområdet

Der er flere kompensationsordninger, eksempelvis er der en, som er målrettet højskoler, aftenskoler og Folkeuniversitetet. Disse institutioner kan søge om kompensation for de forventede tab af deltagerbetaling for perioden 9. marts - 8. juni 2020. Se nærmere på ministeriets website.

Seniorpræmie

Under visse forudsætninger kan personer, der har nået folkepensionsalderen, og som stadig arbejder, få en såkaldt seniorpræmie. Det er blandt andet et krav, at personen er født den 1. januar 1954 eller senere. Præmien er fastsat til et skattefrit engangsbeløb på 42.840 kroner (2020), hvis vedkommende arbejder det første år efter at have nået folkepensionsalderen. Præmien er fastsat til 25.500 kroner, hvis vedkommende arbejder i det andet år efter at have opnået folkepensionsalderen.

Lån – momstilsvare vedrørende indberetning i marts 2020

Små og mellemstore virksomheder med en årlig momspligtig omsætning på maksimalt 50 millioner kroner kan ansøge om at få udbetalt momstilsvaret, som er indberettet til fristen den 2. marts 2020. Udbetalingen sker som et lån frem til 1. april 2021. Der er desuden også mulighed for lån i form af indbetalt lønsumsafgift.

Afrunding

Vi har valgt at beskrive nogle af hjælpepakkerne, hvorimod vi blot har nævnt øvrige hjælpepakker. Oversigten er ikke fuldstændig, men omtaler de mest benyttede ordninger.

Hjælpepakkerne giver i praksis en del udfordringer, og vi anbefaler, at virksomhederne får deres revisor til at bistå – også i de tilfælde, hvor der ikke kræves revisorerklæringer. Der er løbende tilpasninger/justeringer, hvorfor det er nødvendigt at holde sig ajour på eksempelvis: virksomhedsguiden.dk. •

Vi *inviterer* til revisorbranchens årsmøde 2020

Under overskriften **"Øget tillid til den grønne omstilling – revisorbranchens rolle"** byder vi velkommen til Revisorbranchens årsmøde 2020.

Som offentlighedens tillidsrepræsentant har revisorbranchen en unik position mellem virksomhederne og det øvrige samfund. Hvad den position indebærer i den grønne omstilling bliver et centralt tema på dagen. Har vi de rigtige værktøjer i dag til at kunne hjælpe virksomhederne effektivt? Får politikerne de data, de har behov for?

Som medlem af FSR - danske revisorer må du ikke gå glip af dagens program. Vi begynder dagen med den ordinære generalforsamling og derefter holdes der medlemsmøde. Efter frokost holder vi årsmødet, hvor du kan få indsigt i de spændende muligheder, som den grønne omstilling indebærer for revisorbranchen.

Vel mødt til Revisorbranchens årsmøde 2020.

Tid:
Tirsdag den
22. september 2020
kl. 9.00-17.00

Sted:
Marriott Hotel,
Kalvebod Brygge 5,
1580 København K

Tilmelding:
Se programmet og
tilmeld dig på
**event.fsr.dk/
revisorbranchen2020**

Simon Kollerup
Erhvervsminister

Bo Foged
CEO, ATP

Jakob Ellemann-Jensen
Venstre, medlem af Folketinget

Jeppe Christiansen
CEO, Maj Invest

Sune Schackenfelt
CEO, PBU

Charlotte Jepsen
adm. direktør,
FSR - danske revisorer

Torben Möger Pedersen
CE, PensionDanmark

KRÆFTENS BEKÆMPELSE

– Et milliardforetagende med 700 medarbejdere

Tekst/ **Per Gunslev,**
statsautoriseret revisor

Kræftens Bekæmpelse har igennem de senere år aflagt en flot trykt årsrapport indeholdende såvel resultatet af de foretagne aktiviteter, herunder den omfattende forskning der foretages af organisationen, som regnskabsberetning og årsregnskab.

For 2019 er det valgt at opdele årsrapporten i “Forskningsårsrapporten 2019” og “Årsregnskab 2019”.

I denne artikel fokuseres der på årsregnskabet 2019, der består af ledelsens regnskabsberetning og det egentlige årsregnskab, der omfatter fem års hovedtal, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance, pengestrømsopgørelse og noter til årsregnskabet. Hertil kommer erklæring fra direktionen og forretningsudvalget samt den uafhængige revisors revisionspåtegning.

Årsregnskab 2019 indeholder de elementer, der som minimum skal indgå i en årsrapport. Organisation har givetvis bevidst valgt begrebet årsregnskab, da forskningsaktiviteterne som anført er offentliggjort i en separat rapport. Årsregnskabet for 2019 er præsenteret mere “revisoragtigt” end de tidligere års årsregnskaber, som indgik i årsrapporterne. Det væsentligste er imidlertid indholdet, som er bibeholdt på samme høje niveau som i 2018.

Kræftens Bekæmpelse er en stor forening med indtægtsskabende aktiviteter på 917 mio.kr., resultat på 171 mio. kr., balance på 2.035 mio. kr., egenkapital på 1.258 mio. kr. og 696 fuldtidsansatte, hvilket ville placere den som stor C virksomhed, såfremt det var et selskab, som var omfattet af årsregnskabsloven.

Årsregnskabet for Kræftens Bekæmpelse aflægges i overensstemmelse med foreningens vedtægter, ISOBRO’s retningslinjer for indsamlingsorganisationers regnskabsaflæggelse samt god dansk regnskabsskik. ISOBRO er

en brancheorganisation for indsamlingsorganisationer. Foreningen har blandt andet udarbejdet en modelårsrapport for indsamlingsorganisationer, som omfatter retningslinjer for indsamlingsorganisationers regnskabsaflæggelse. I indledningen til afsnittet om anvendt regnskabspraksis er anført i hvilket omfang, Kræftens Bekæmpelse følger ISOBRO’s retningslinjer. Retningslinjerne for indregning af maskiner og inventar og af skrivning herpå følges delvist, mens retningslinjerne for varebeholdninger ikke følges.

I noterne til de to poster er det – givetvis med inspiration fra bestemmelserne om God Selskabsledelse for de børsnoterede selskaber – forklaret, hvorfor man har valgt en anden praksis.

For de fleste bidragsydere til indsamlingsorganisationer er det utvivlsomt vigtigt at vide, at hovedparten af bidragene går til organisationens primære formål, som i dette tilfælde er kræftforskning, patientstøtte og oplysning, og at kun en mindre del anvendes til administration.

Årsregnskabet opfylder dette formål ved at give udførlig information om de indtægter, foreningen modtager, samt hvorledes indtægterne anvendes suppleret med “lagkager”, der viser fordelingen. En stor del af indtægterne har øremærkede formål, hvilket er udførligt anført i regnskabsberetningen og noterne. Som eksempel kan nævnes, at der for Knæk Cancer, som er en af de væsentligste indtægtsposter på 149 mio.kr., er vist oversigt over, hvorledes overskuddet på 131 mio.kr. forventes anvendt. Specielt for Knæk Cancer er en del af overskuddet ikke disponeret endnu, hvorfor der under egenkapitalen er en reservation på 42 mio. kr. til fremtidig uddeling, ligesom en stor del af de skyldige bevillinger til videnskabeligt arbejde på 485 mio.kr. stammer fra Knæk Cancer. I en note fremgår fordelingen af bevillingerne.

Der er i overensstemmelse med ISOBRO’s retningslinjer givet seks relevante nøgletal med beregningsformel og forklaret, hvad nøgletallet udtrykker. Nøgletallene er Overskudsgrad ved indsamlinger med videre, Formålsprocent, Administrationsprocent, Konsolideringsprocent, Sikkerhedsmargin og Soliditetsgrad. Specielt de to første synes relevante til vurdering af, hvor stor en andel af indsamlinger, der går til de primære formål.

Foreningen har som politik, at de midler, der indtjenes i det ene år, skal anvendes i det efterfølgende år, hvorved der opspares midler. Foreningen har som følge heraf en stor værdipapirbeholdning, der ultimo 2019 udgjorde 1.624 mio.kr.. Bortset fra 2018 har værdipapirbeholdningen givet foreningen positive afkast i de senere år. Af regnskabsberetningen fremgår, at investeringsstrategien er at optimere afkastet af foreningens kapital til gavn for kræftsagen under hensyntagen til at sammensætte en veldiversificeret, langsigtet og forsigtig portefølje. Dette sker i samarbejde med tre navngivne kapitalforvaltere.

Der gives udførlig beskrivelse af de forventede aktiviteter for 2020 inden for foreningens områder. Samlet vurderes, at man ikke kan fastholde det høje resultat for 2019, idet arveindtægterne ikke forventes at nå samme rekordhøje niveau. Herudover vil der blive in-

TEMASERIE OM SÆRLIGE VIRKSOMHEDER – SÆRLIGE ÅRSRAPPORTER

Dette er den tredje artikel i en artikelserie i SIGNATUR om særlige virksomheder med særlige årsrapporter. Temaet sætter fra gang til gang fokus på en årsrapport fra en særligt udvalgt virksomhed eller institution og beskriver nogle af de begivenheder og forhold, der har påvirket årsrapporten og måske skiller sig ud fra andre årsrapporter. Har du forslag til en årsrapport fra en virksomhed, institution eller sågar en kendt person, der kunne være interessant at sætte under lup, så skriv til FSR – danske revisorer på mailadressen jga@fsr.dk.

PER GUNSLEV

Statsautoriseret revisor og tidligere partner, EY. Per Gunslev har gennem mange år beskæftiget sig med revision og rådgivning af børsnoterede virksomheder særligt i den finansielle sektor og har desuden i en årrække været ansvarlig for EY’s faglige standarder for regnskab og revision samt for den interne risikostyring.

Per Gunslev er formand for Regnskabsrådet, som er Erhvervsstyrelsens rådgivende organ for regnskabsmæssige forhold og er medlem af Det regnskabskyndige underudvalg under Finans-tilsynets bestyrelse. Per Gunslev har endvidere været medlem af komiteen for god selskabsledelse.

vesteret i forskellige tiltag for at sikre fremtidig vækst. Forventningerne er suppleret med et særskilt afsnit om konsekvenserne af Coronavirus, hvor det bedste bud er, at nettoindtægterne vil blive reduceret med et større to-cifret millionbeløb. Herudover omtales tiltag, som er foretaget med henblik på at begrænse de administrative udgifter.

Endelig anføres, at der på regnskabsaflæggelsestidspunktet var et markant tab på værdipapirer på 172 mio.kr. I beretningen er anført fordelingen af de 696 fuldtidsansatte på områderne: Forskning, patientstøtte, oplysning, administration og indtægtsgivende aktiviteter med sammenligningstal for 2018. Udviklingen på de enkelte områder i forhold til 2018 forklares med organisationsændring.

I note er anført, at præsidium, hovedbestyrelse og forretningsudvalg ikke får udbetalt vederlag. Vederlaget til den administrerende direktør oplyses tillige med forklaring på væsentlig stigning fra 2018.

Foreningen er i modsætning til selskaber af tilsvarende størrelse ikke underlagt bestemmelserne om at oplyse om politik for det underrepræsenterede køn og samfundsansvar og giver heller ikke oplysninger om disse forhold. Oplysninger om disse forhold ville give yderligere relevant information til regnskabsbrugere af årsrapporterne for foreningen. •

Partnertid, videndeling og strategirådgivning.
Disse tre nøglebegreber står helt centralt for det kronjyske revisionshus Kvist & Jensen, som har begge ben plantet solidt i den jyske muld og samtidig befinder sig i en rivende udvikling ved indgangen til det nye årti.

Tekst/ **Jan Wie,**
kommunikationschef, FSR – danske revisorer
Foto/ **Kvist & Jensen**

Vi befinder os midt i orkanens øje. Med den ene hånd underskriver revisorerne erklæringer til hjælpepakker i rollen som offentlighedens tillidsrepræsentant og med den anden hånd underskrives det ene årsregnskab efter det andet. Coronakrisen har vendt op og ned på en hverdag, som i forvejen er virkelig travl for en revisor i statussæsonen. Særligt når kundeporteføljen tæller mange små og mellemstore virksomheder. *“Jeg har aldrig oplevet noget lignende. Vi har sædvanligvis travlt i disse måneder, men nu har vi fået dobbelt travlt. Min kone og jeg har rykket teltpælene i Randers op og er flyttet til vores sommerhus i Norddjurs – og vi har taget vores børn på 2 og 7 år med. Derudover har min mor også taget turen derop, og hun har været en uvurderlig hjælp.”* Sådan lyder de indledende ord fra statsautoriseret revisor og partner i Kvist & Jensen, Jonas Bødker-Iversen, under vores

Vi har dedikeret rigtig meget partnertid til den enkelte kunde. Nogle vil nok mene, at kunderne derved skal betale mere i revisorhonorar, men det er ikke tilfældet.

Jonas Bødker-Iversen
Statsautoriseret revisor, partner

snak en dag i slutningen af april, hvor bogen netop er sprunget ud, og foråret har fået fat.

I dag har Jonas Bødker-Iversen taget turen til Kvist & Jensens hovedkontor, som har udsigt over den smukke Randers Fjord. Selv om der hverken bliver meget tid til at nyde vandet eller foråret i øvrigt, holder han og resten af revisionsvirksomhedens 150 medarbejdere fordelt på syv kontorer fanen højt og står på pinde for at hjælpe de mange kunder, som for en dels vedkommende er ramt på likviditetsmangel og et markant fald i aktiviteterne.

Partnertid – kunderne skal kende deres revisor
Kvist & Jensen så dagens lys i 1977, da Kurt Kvist og Svend Aage Jensen fandt sammen og etablerede virksomheden i Randers. Fra allerførste dag har virksomheden hvilet på kerneværdierne: ordholdenhed og ordentlighed, og den dag i dag indgår disse værdier stadig som en del af både partnergrundlaget og medarbejderkulturens DNA. Kurt Kvist og Svend Aage Jensen har til alle tider efterlevet og håndhævet dette værdigrundlag. Kombineret med en vis ydmyghed og parolen: ‘Den, der lever stille, lever godt’, har virksomheden oplevet en vækst gennem alle 43 år og står med en bred kundeportefølje, særligt i SMV-segmentet. *“Vi er rigtig kendte i de byer, som vi har repræsentation i. Vi har en høj kendskabsgrad hos de erhvervsdrivende i Randers, Grenå, Hadsund, Hadsen og Hammel. Kendskabsgraden i Aalborg og Aarhus er af naturlige årsager noget lavere, da konkurrencesituationen er noget mere skærpet i disse to store byer. Gennemgående er vi ret kendte for, at det er partneren, de kan huske og har en løbende dialog med. Med andre ord er partneren det gennemsyrede billede af, hvad man kigger på ved Kvist & Jensen. Det er fordi, vi har dedikeret rigtig meget partnertid til den enkelte kunde. Nogle vil nok mene, at kunderne derved skal betale*

**BLÅ BOG:
JONAS BØDKER-IVERSEN**

- Blev i 2003 elev i Kvist & Jensen
- Udlært i 2005
- Arbejdede derefter nogle år ved andre revisionshuse
- Statsautoriseret revisor i 2013
- Kom tilbage til Kvist & Jensen i 2016 og fik til opgave at have særligt fokus på digitalisering
- Har altid boet i Randers
- Skal til sommer deltage i cykelløbet La Marmotte, som tæller 174 kilometer og ender på toppen af Alpe d'Huez.

Det tog et splitsekund, så havde vi gang i en corona task force. Det kunne vi gøre, fordi vi allerede havde lagt grundstenene til at arbejde på tværs af den samlede organisation.

Jonas Bødker-Iversen
Statsautoriseret revisor, partner

mere i revisorhonorar, men det er ikke tilfældet. Vi ligger i midten af prisleltet, og dér er vi meget glade for at ligge”, fortæller Jonas Bødker-Iversen og forklarer, at virksomheden har investeret en del i nye systemer, som kan gøre, at kunderne kan få opdateringer hver 14. dag, hver uge eller sågar dagligt. Disse systemer har effektiviseret arbejdsgangene og betyder, at virksomhedsejerne generelt er villige til at betale lidt ekstra.

Videndeling og task forces
Inden for de seneste fem til ti år har intern videndeling og specialisering haft toprioritet i udviklingen af forretningen. Fokus har været på at opbygge enheder på tværs af de syv kontorer og at udpege partnere og øvrige medarbejdere, som specialiserer sig inden for centrale forretningsområder. Det drejer sig eksempelvis om GDPR, digitalisering og køb/salg af virksomheder. Helt aktuelt tog det ikke lang tid, før Kvist & Jensen stod klar til at håndtere udfordringerne i forhold til coronakrisen: *“Det tog et splitsekund, så havde vi gang i en corona task force. Det kunne vi gøre, fordi vi allerede havde lagt grundstenene til at arbejde på tværs af den samlede organisation. Task forcen udveksler ideer, synspunkter og konsekvenser af den situation, vi lige nu står i. Vi går altså fra at være syv fysiske kontorer til at være ét samlet team, hvor man lynhurtigt i de enkelte afdelinger bliver enige om, hvem repræsentanten skal være i det faglige miljø og have ansvaret for at brede det ud på de enkelte kontorer”,* forklarer Jonas Bødker-Iversen.

Rådgivningen er blevet kommercialiseret
Kvist & Jensen har oplevet en relativt stor omsætningsmæssig vækst inden for de seneste år. Det har især været inden for rådgivningsområdet, at kunderne har efterspurgt nye ydelser. I forlængelse af det har Kvist & Jensen overtaget konsulenthuset Dansk Leder Center i 2017, hvor den tidligere direktør,

Tommy Skaarup nu er tiltrådt som kommercial direktør i revisionshuset. Tommy Skaarup har fået til opgave at løfte Kvist & Jensen til et højere kommercialt niveau, hvilket blandt andet er sket ved, at en del rådgivningsydelser nu er blevet pakketeret og strømlinet. Som udgangspunkt har Tommy Skaarup udviklet en model med fokus på ledelse og forretningsdrift til små og mellemstore virksomheder. Modellen hedder Effektiv Leder Proces, og denne model udgør grundstenen i de nye rådgivningstilbud. En typisk kunde køber en kursusrække på fem dage, hvor ledelsen fastlægger vision, mission og strategi. Herefter kan ledelsen selv arbejde videre med strategiimplementeringen via det software, som følger med i pakken.

Dette initiativ bringer os endnu tættere på virksomhederne, og vi oplever en større kundeloyalitet på baggrund af både kurser og advisory boards. Vi knytter simpelthen kunderne tættere til os.

Jonas Bødker-Iversen
Statsautoriseret revisor, partner

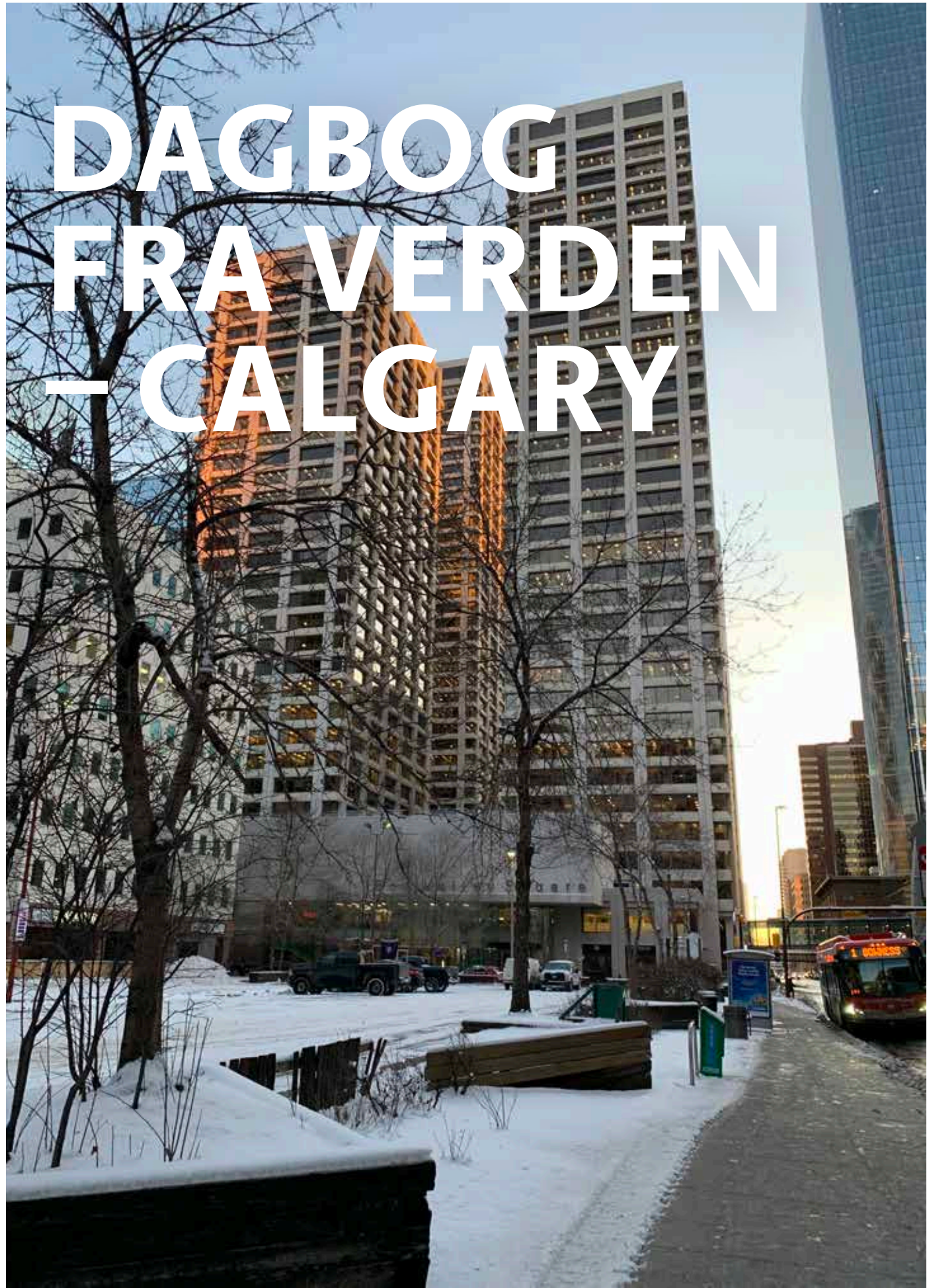
Pakketering og advisory boards
Med afsæt i denne model har Tommy Skaarup pakketeret forskellige rådgivningsydelser, eksempelvis når kunderne skal ansætte nye medarbejdere: *“Et godt eksempel er, når vi skal hjælpe vores kunder i en rekrutteringsproces. Til det brug har vi udviklet en spørgeramme, hvor formålet er at tjekke, hvad det er, kunden har brug for. Man kunne kalde det en HR-analyse.*

fortroligt forum, hvor man kan dele de her forskellige ting ud fra en fælles referenceramme, som jo så er Effektiv Leder Proces. Dette initiativ bringer os endnu tættere på virksomhederne, og vi oplever en større kundeloyalitet på baggrund af både kurser og advisory boards. Vi knytter simpelthen kunderne tættere til os. Hele dette setup læner sig meget op ad en MBA-tankegang og har været med til at styrke både vores kunders forretningsforståelse men så sandelig også vores egen forretningsforståelse her i huset,” afslutter Jonas Bødker-Iversen.

OM REVISORGRUPPEN DANMARK

RevisorGruppen Danmark er et netværk bestående af selvstændige statsautoriserede revisionsfirmaer. Netværket blev stiftet i 1992 af 13 revisionsfirmaer, herunder Kvist & Jensen. I dag omfatter gruppen 24 medlemsfirmaer fordelt i hele landet og har cirka 70 kontorsteder, cirka 260 statsautoriserede revisorer og cirka 1.400 medarbejdere.

Transporten til kundemøder foregår til fods, coffee-to-go fra Tim Horton er et must, og Casual Friday med afslappet dresscode afslutter ugen.
Rie Larsen er udstationeret Senior Manager for KPMG og reviderer regnskaber for nogle af Canadas største olie- og gasselskaber i Calgary.

.....
Tekst/**Rie Larsen**,
Senior Manager, KPMG
Foto/ **Rie Larsen**
.....

Mandag
Jeg starter mandag morgen på kontoret, hvor jeg skal møde et par partnere for at gennemgå igangværende opgaver. Kontoret ligger på 24 – 31. etage i en af Calgarys mange skyskrabere. Jeg bor i den sydlige del af centrum og tager altid turen til kontoret til fods, da den offentlige transport er sparsom, og hele downtown er forbundet med et 18 kilometers indendørs fortovvssystem, som ligger fire meter over jorden. I daglig tale hedder fortovet blot: +15-systemet.

Herefter skal jeg til kundemøde med en kollega. Vi spadserer til kunden igennem +15-systemet, som er omkranset af et væld af butikker og madsteder, hvor folk typisk spiser eller henter frokost. Om vinteren kan temperaturen snildt runde - 30 grader, og så er det rart ikke at skulle opholde sig ude alt for længe. På de koldeste dage er man ofte slet ikke udenfor!

Calgarys største industri er olie- og gasindustrien, og stort set alle store selskaber har hovedkontor i Calgarys centrum. De fleste af vores kunder er beliggende i downtown, hvorfor jeg oftest går til kundemøderne og sjældent bruger bilen til daglig.

Tirsdag
Jeg starter dagen med at købe en kop kaffe på vej til arbejde. På trods af at de fleste kontorer har kaffemaskine, er coffee-to-go en stor ting. Så hvis man vil gøre som canadierne, skal man flere gange dagligt købe sin kaffe ude, og helst ved Tim Hortons, Canadas egen version af Starbucks, selvfølgelig opkaldt efter en ishockeyspiller.

Jeg går hen til min største kunde, hvor en del af teamet arbejder denne uge. Det er en af kontorets største revisionskunder, og jeg besøger dem stort set hver uge. Overordnet set bruger jeg det meste af min tid på denne kunde. Koncernen er børsnoteret i USA og er derfor SEC-registreret og skal revideres efter de amerikanske PCAOB-revisionsstandarder

og aflægger regnskab efter IFRS. Som følge heraf er der meget fokus på test af interne kontroller, da vi efter PCAOB-revisionsstandarderne skal afgive en særskilt erklæring om koncernens interne kontroller udover en revisionserklæring på selve årsrapporten. Arbejdet med test af de interne kontroller starter allerede i foråret og står på, helt indtil vi skriver under efter årsafslutningen. Dette foregår sideløbende med planlægning, kvartalsreview og diverse andre revisions-

handling. Mange af kontorets kunder er underlagt disse regler, fordi de er børsnoterede i USA, så kontoret har en stor gruppe partnere og medarbejdere, som primært arbejder med PCAOB-revisionsstandarden. Generelt er kontorets faglige niveau højt, og de teams, som jeg har arbejdet med, er dygtige og hårdtarbejdende, men også hyggelige og sociale. Arbejdsmiljøet minder på mange måder om det i Danmark.

Onsdag

I dag skal jeg besøge min eneste kunde, der hverken ligger downtown eller er inden for olie- og gasindustrien. De sælger en særlig hardware til fly og ligger 15 minutters kørsel uden for byen. Selskabet er børsnoteret på Torontos Venture Stock Exchange og aflægger regnskab efter IFRS. Selskabet revideres efter de canadiske revisionsstandards, som stort set er identiske med de internationale revisionsstandards, og som også er dem, vi anvender i Danmark. Jeg er derude med teamet i dag på samme måde, som vi gør i Danmark, når revisionen står på.

I den tid jeg har været i Calgary, har jeg ofte tænkt over de mange ligheder mellem KPMG i Danmark og KPMG i Canada og sikkert i det hele taget i KPMG-netværket. Både i forhold til arbejdsopgaver, instruktion og coaching, men også i forhold til kultur, fællesskabsfølelse og den måde, man arbejder med kundeudfordringer på. Størstedelen af mine kundeopgaver er relateret til revision af årsregnskaber og langt mindre til rådgivning og assistance, hvilket dog en stor gruppe i KPMG Canada har sit særlige fokus på. Så de typer opgaver er mere adskilte end i Danmark. Derudover er typen af arbejdsopgaver forskellig, da Calgary generelt har færre kunder med koncernrapportering og kunder med udenlandske datterselskaber i forhold til i Danmark. Selvom de fleste kunder i Canada typisk har en større eller mindre relation til USA.

Da jeg kommer hjem fra arbejde, skinner solen og det meget klare vejr gør, at jeg kan se Rocky Mountains fra vores lejlighed på 30. etage.

I den tid jeg har været i Calgary, har jeg ofte tænkt over de mange ligheder mellem KPMG i Danmark og KPMG i Canada

Torsdag

Denne dag er lidt anderledes, fordi vi har Calgary Town Hall for hele kontoret. Den sidste del af fællesmødet gælder kun revisionsafdelingen, som tæller cirka 400 partnere og medarbejdere. Jeg skal præsentere et indlæg sammen med en kollega om vores nye revisionsværktøj, som delvist skal implementeres for 2019 revisionerne. Det er en global implementering, og jeg var involveret i dette projekt i KPMG Danmark, inden jeg tog afsted, og jeg fik derfor også lov til at være med til at forberede Calgary-kontoret til denne implementering. Vi skal præsentere de overordnede ændringer ved det nye værktøj og demonstrere nogle udvalgte funktionaliteter.

Mødet varer det meste af dagen og bliver afholdt i en biograf i den nordlige del af downtown. Jeg går en tur tilbage til kontoret for at ordne et par ting, inden jeg skal hjem. På vejen hjem får jeg lige et glimt af Calgary Tower, som skyder i vejret med sine 200 meter og står som et af byens vartegn. Da tårnet stod færdigbygget i 1968, var det byens højeste bygning, men er efterfølgende blevet overhalet af adskillige andre af byens skyskrabere.

Fredag

Fredag i denne uge er jeg på kontoret. Det er almindelig praksis i hele byen, at fredag er Casual Friday, hvor det nærmest er obligatorisk at have jeans på, eller i hvert fald at man er lidt mere afslappet i tøjet, selvom hele byen generelt er lidt mere afslappet i deres tøjstil end i det danske forretnings-

miljø. Man vænner sig efterhånden også til, at der sniger sig en cowboyhat eller to ind i gadebilledet – olieindustriens ansigt fornægter sig ikke.

En stor del af det revisionsmæssige indhold vedrører opdatering til PCAOB-kunderne, da der ofte kommer nye regler og retningslinjer fra inspektioner fra det amerikanske revisortilsyn

Jeg har et par møder, som afholdes på mit eller en kollegas kontor. Senior Managere og partnere har egne kontorer, så de fleste møder afholdes der. Der er derfor også kun et eller to mødelokaler på hver etage, dog undertaget øverste etage med reception og kundemødelokaler. Jeg har et møde på 31. etage i dag, da det er tid til dette kvartals faglige opdatering for revisionsafdelingen. På disse møder gennemgår vi primært revisionsmæssige forhold, men der kan også være regnskabs- eller skattemæssige indslag. En stor del af det revisionsmæssige indhold vedrører opdatering til PCAOB-kunderne, da der ofte kommer nye regler og retningslinjer fra inspektioner fra det amerikanske revisortil-

syn og deraf følgende nye revisionshandling og obligatoriske arbejdsopgaver.

Efter arbejde tager jeg med nogle kolleger til Happy Hour, som er en særdeles populære ting i Canada, da der i et givent tidsrum typisk er halv pris på mad og drikke. Calgary har ikke så mange egentlige barer, som vi kender det i Danmark, og de steder, man går hen for at få en fredagsøl, serverer de derfor typisk også mad.

Lørdag

Vejret er fint igen i dag, så min mand og jeg kører en tur på et par timer til bjergene. Om sommeren vandrer vi, og om vinteren står vi på ski. I dag står den på vandring ved Moraine Lake, som ligger i Banff nationalpark. Søen er en af de mest fotograferede i Canada, så vi var nødt til også at se den, selvom vi normalt prøver at undgå de mest overrendte områder, da der er så ufatteligt mange fantastiske steder at tage til lige uden for Calgary.

Søndag

I dag har vi ikke de store planer, så vi går bare en tur på opdagelse i Calgary. Byen ligger i et prærieagtigt terræn, så alt er meget fladt. Dog er der

et par bakker i byen, hvorfra man kan få et godt overblik over Calgarys skyline.

Vejret er godt i dag, og solen skinner. Det gør den faktisk næsten altid, da Calgary er den mest solrige by i Canada med over 330 solskinsdage om året. Så da jeg kommer hjem fra arbejde, tager jeg en løbetur langs floden Bow River, som ligger nord for downtown og løber igennem en skøn park. Bow River er en af årsagerne til, at Calgary blev bygget netop her. Der er flere broer, der går over floden, og en af de nyere og efterhånden ikoniske gangbroer er Peace Bridge, som jeg også løber over i dag.

Vi slutter ugen af med at spise på en af byens mange gode spisesteder.

Revisorer og ingeniører i partnerskab for rent vand

Hvordan går man fra gode hensigter i et trygt kontormiljø i Danmark til handling ude i verden?

Det spørgsmål har man måske stillet sig selv, hvis man er en af de mange virksomheder, der arbejder med at bidrage til FN's Verdensmål?

Revisionsvirksomheden BDO har indgået et virksomhedssamarbejde med Ingeniører Uden Grænser, som er en humanitær organisation af frivillige med tekniske kompetencer. *“Vi ville gerne lave mere end et skrivebordsprojekt og søgte derfor en samarbejdspartner, som kunne hjælpe os med at føre vores projekt ud i livet”,* siger Morten Kristiansen Veng, partner i BDO.

I fællesskab formulerede Ingeniører Uden Grænser og BDO et projekt om at bygge en brønd i landsbyen Galehun i Sierra Leone.

Uddannelse af lokale gør projektet bæredygtigt
I Sierra Leone mangler cirka halvdelen af befolkningen adgang til rent vand, og det kan betyde forskellen mellem liv og død. I

landsbyen Galehun måtte landsbyens beboere hente deres vand fra et mudret vandhul, og det er forbundet med høj risiko for sygdomme. Der har tidligere været en vandforsyning i landsbyen, men der manglede teknisk viden til at vedligeholde brønden. Derfor har Ingeniører Uden Grænser også uddannet beboerne i, hvordan brønden skal vedligeholdes. Det er en fast del af organisationens arbejde at sørge for, at projekterne kan blive selvbærende, blandt andet ved at uddanne de lokale. *“Vi kan være brobyggere ned til et lokalsamfund, der virkelig har behov for den viden, som vi sammen med partnere kan stille til rådighed”,* fortæller Dorte Lindegaard Madsen, generalsekretær i Ingeniører Uden Grænser.

Lille indsats gør stor forskel
Partnerskabet mellem BDO og Ingeniører Uden Grænser har gjort en meget konkret forskel for en hel landsby. Rent vand redder liv, mere end noget andet. Men det er også forudsætningen for udvikling. Hvis du ikke har rent vand, så er der ikke overskud til at opbygge og udvikle dit lokalsamfund. *“Vi har med vores samarbejde med Ingeniører Uden Grænser erfaret, at vi ved en minimal indsats kan gøre en stor forskel”,* slutter Morten Kristiansen Veng.

I landsbyen Galehun i Sierra Leone har de nu adgang til rent vand takket være et partnerskab mellem Ingeniører Uden Grænser og BDO om verdensmålene.

Rent vand er forudsætningen for liv og for udvikling.

DET RUNDE PORTRÆT

Firmaerne,
foreningerne
og myndig-
hederne

Robert Fosbo kender indgående til tre vinkler af revisorfaget:
Revisionskontorets, revisorforeningens og myndighedens.
Den 14. juni overgår Robert Fosbo til version 5.0.

ROBERT FOSBO

Fylder 50 år den 14. Juni 2020

Registreret revisor og chefkonsulent
i RevisorGruppen Danmark og
repræsenteret i FSR – danske revisorer
Revisionsteknisk Udvalg

Tidligere chefkonsulent
i Erhvervsstyrelsen.

I 1990 trådte Robert Fosbo de første skridt ind i det fag, som indtil den dag i dag er levevejen. Det hele startede med en elevplads i et mindre statsautoriseret revisionsfirma i Storkøbenhavn. Efter elevtiden gik turen videre til det statsautoriserede revisionsfirma C.C.H. von Rosen og Co., hvorefter det statsautoriserede revisionsfirma OTTO HOUD på Østerbro lokkede med en stor og spændende kundeportefølje. Det nye årtusinde bød herefter på nye udfordringer, og denne gang gik turen til AP Statsautoriserede revisorerers kontor i Køge-afdelingen, hvor han slog sine folder indtil 2006.

I 2004 - 2006 tog Robert Fosbo sin cand.merc.aud. og skiftede herefter spor og tiltrådte en stilling som fagkonsulent i FRR Foreningen Registrerede Revisorer. Hurtigt stod Robert Fosbo i spidsen for den faglige udvikling og vedligeholdelse af foreningens kvalitetsværktøjer, herunder kvalitetsstyringssystemet Revimentor og forestod implementeringen af systemet hos revisionsfirmaerne med faglig sparring. Robert Fosbo var blandt andet med til at danne ERFA-patruljen og underviste også en del inden for kvalitet og revisorerens kerneopgaver. Som fagkonsulent og SMV-chef fortsatte Robert Fosbo i FRR-regi frem til fusionen med FSR Foreningen af Statsautoriserede Revisorer og var også med på holdet i den fusionerede forening FSR – danske revisorer, hvor han var med til at etablere den faglige hotline og webbløsningen med foreningens faglige værktøjer. Dertil fyldte hele kvalitetsdagsordenen for revisorbranchen mere og mere i hverdagen, herunder opfølgning på medlemmernes kvalitetskontrol. I samme tidsrum gik Robert Fosbo til både skriftlig og mundtlig kvalifikationseksamen og kunne i første hug kalde sig registreret revisor i 2012.

Efter nu at have været ved en håndfuld statsautoriserede revisionshuse og i revisorforeningsregi fortsatte Robert Fosbo sin karriere hos myndighederne, hvor Robert Fosbo i 2013 tiltrådte stillingen som chefkonsulent i Erhvervsstyrelsen. Her var det især etableringen af PIE-enheden i styrelsen og udførelse af kvalitetskontrol i de store revisionshuse, som udgjorde den største del af opgaverne.

Knap halvandet år senere vendte Robert Fosbo tilbage til FSR – danske revisorer som chefkonsulent, hvor opgaverne blev suppleret med udvikling og implementering af brancheløsningen til CaseWare, og som faglig sekretær for FSR – danske revisorerers kvalitetsudvalg.

Derudover var Robert Fosbo involveret i implementeringen af FSR – danske revisorerers kvalitetstiltag med 17-punktsplanen til styrket og forbedret kvalitet i revisorbranchen.

Siden efteråret 2017 har Robert Fosbo været tilknyttet revisornetværket RevisorGruppen Danmark, hvor kvalitetsarbejdet, kvalitetskontrol, faglig udvikling og vedligeholdelse af kvalitetsstyringssystem og procesløsninger i CaseWare, hvidvaskområdet, digitalisering og meget mere fylder hverdagen i det faglige sekretariat.

Robert Fosbo har igennem årene bestredet en række hvern og er aktiv som medlem af FSR – danske revisorerers Revisionsteknisk Udvalg og den nyligt nedsatte hvidvaskarbejdsgruppe hos FSR – danske revisorer. Derudover indgår Robert Fosbo i redaktionen for kundebladet: DIN REVISOR INFORMERER og er bestyrelsesmedlem i den social-økonomiske fond: Settlementet på Vesterbro. I en årrække har Robert Fosbo også arbejdet som frivillig teamleder under Roskilde Festival. Ved siden af den travle hverdag keder Robert Fosbo sig nu heller ikke. Eksempelvis kan Robert Fosbo bryste sig af at have vandret på Caminoen et par gange, og den seneste spadseretur var på næsten 1.000 kilometer fra Pyrenæerne ind over det nordlige Spanien. Robert Fosbo har også luftet sin sprøde stemme med gospel på Vesterbro, og handicaptallet i golf ser rigtigt fornuftigt ud, selvom der ikke er blevet tid til så meget golf den seneste tid. Seneste titel på cv'et er 'morfar', da den ene af døtrene for halvandet år siden sikrede næste generation af Fosbo-klanen.

Den 14. juni fylder Robert Fosbo 50 år.

MÆRKEDAGE

Runde fødselsdage

Juni 2020

Statsautoriseret revisor **Ole K.F. Schøndorff**, Holbæk, fylder 80 år den 1. juni 2020.

Registreret revisor **John Momme Lauritzen**, Revisionscentret Aabenraa, fylder 50 år den 5. juni 2020.

Registreret revisor **Grete Heidmann**, RR Revision Benny Jakobsen, Hjørring, fylder 70 år den 11. juni 2020.

Statsautoriseret revisor **John Ullits**, Viborg, fylder 80 år den 12. juni 2020.

Registreret revisor **Robert Fosbo**, Revisorgruppen Danmark, København, fylder 50 år den 14. juni 2020. Robert Fosbo er repræsenteret i FSR – danske revisors Revisions teknisk Udvalg. Se yderligere omtale i Det Runde Portræt.

Senior Director i Jyske Invest, **Finn Beck**, fylder 60 år den 15. juni 2020.

Registreret revisor, seniorkonsulent **Christian Damsgaard**, Patriotisk Selskab, Odense, fylder 50 år den 15. juni 2020.

Registreret revisor **Niels Kristian Strunch**, indehaver af Revisionsfirmaet Strunch, Frederiksberg, fylder 60 år den 16. juni 2020.

Registreret revisor **Karl-Heinz Michelsen**, Dansk Revision Tønder I/S, fylder 80 år den 16. juni 2020.

Registreret revisor **Ulla Koed**, Beierholm Aarhus, fylder 60 år den 18. juni 2020.

Registreret revisor **Kim Birk Olesen**, indehaver af KBO Revision, Brønderslev, fylder 60 år den 19. juni 2020.

Juli 2020

Registreret revisor og partner **Glennie Holm Christensen**, Complet Revision, Lyngby, fylder 50 år den 1. juli 2020.

Statsautoriseret revisor og partner **Kristian Stenholm Koch**, Ri Statsautoriseret Revisionsaktieselskab, Højbjerg, fylder 50 år den 2. juli 2020.

Statsautoriseret revisor **Arne Lind Kristiansen**, Glostrup, fylder 80 år den 3. juli 2020.

Statsautoriseret revisor **Svend Jørgen Svendsen**, Højbjerg, fylder 70 år den 8. juli 2020.

Statsautoriseret revisor **Per Nørgaard Sørensen**, Espergærde, fylder 70 år den 14. juli 2020.

Statsautoriseret revisor **Michael Marseen**, Martinsen Rådgivning & Revision, København, fylder 50 år den 18. juli 2020.

Statsautoriseret revisor **Ole Friis**, Odense, fylder 60 år den 19. juli 2020.

Statsautoriseret revisor og indehaver, **Svend Aage Stolten**, Centerrevision Billund, fylder 70 år den 20. juli 2020.

Statsautoriseret revisor **Kenny Isaksen**, Beierholm Slagelse, fylder 60 år den 21. juli 2020.

Statsautoriseret revisor **Peter W. Ø. Larsen**, Birkerød, fylder 70 år den 21. juli 2020.

Registreret revisor **Lars Fredslund Hansen**, Beierholm Odense, fylder 60 år den 28. juli 2020.

Statsautoriseret revisor, Head of Audit og partner, **Lau Bent Baun**, KPMG P/S København, fylder 50 år den 31. juli 2020. Lau Bent Baun er medlem af FSR - danske revisors bestyrelse.

August 2020

Statsautoriseret revisor **Søren Rasborg**, Frederiksberg, fylder 70 år den 5. august 2020.

Registreret revisor og ledende partner **Anders Frimann**, ReviVision I/S i Stege, fylder 60 år den 15. august 2020.

Seniormanager, registreret revisor **Conni Kruse Lilleris**, BDO Kolding, fylder 60 år den 18. august 2020.

Statsautoriseret revisor og partner **Jens Spanggaard**, BDO Hobro, fylder 70 år den 24. august 2020.

Registreret revisor og indehaver, **Mona Fisker-Jensen**, Pibe Mølle Revision, Helsingør, fylder 60 år den 27. august 2020.

Statsautoriseret revisor **Morten Schneider**, indehaver af Revisionsfirmaet Morten Schneider, Frederiksberg, fylder 70 år den 30. august 2020.

Statsautoriseret revisor **Jørgen Laursen**, Silkeborg, fylder 80 år den 31. august 2020.

Registreret revisor **Karsten Lykkegaard**, EKL Revision, Vejle, fylder 60 år den 6. september 2020.

Statsautoriseret revisor og partner, **Lars Thruesen**, Beierholm Aarhus, fylder 60 år den 9. september 2020

Statsautoriseret revisor **Ole Jensen**, Måløv, fylder 80 år den 9. september 2020.

Virksomhedsjubilæer

Juli / august 2020

Revisorgruppen v/registreret revisor **Lilly Jeppesen**, Svendborg, har 25-års virksomhedsjubilæum den 1. juli 2020.

Revisor1 v/registreret revisor **Per Meldhedegaard Olsen**, Gilleleje, har 40-års virksomhedsjubilæum den 1. juli 2020.

Dansk Revision Holbæk I/S har 40-års virksomhedsjubilæum den 6. august 2020.

Nyt job

Statsautoriseret revisor **Henrik Larsen** startede pr. 1. maj 2020 i en stilling som afdelingsdirektør i LEA Ejendomspartner A/S, afdeling Kolding. Ejendomspartner A/S er en del af EDC Poul Erik Bech-koncernen. Henrik Larsen kommer fra en stilling som statsautoriseret revisor og partner i Beierholm Kolding.

Statsautoriseret revisor **Peter Storgaard** er pr. 1. april 2020 tiltrådt som partner og leder af Videncenteret for revision hos BDO i Århus. Peter Storgaard kommer fra en stilling som statsautoriseret revisor og Director i Deloitte i Århus.

OM SIGNATUR

Udgiver

FSR – danske revisorer
Kronprinsessegade 8
DK – 1306 København K
Tlf: 3393 9191

Inspirationsgruppe

Jonna Roth, registreret revisor, Kappelskov Revision
Jeanette Vetlov, registreret revisor, DØSSING & PARTNERE
Henrik Dich, statsautoriseret revisor, PwC
Brian Tolvstein, cand.merc.aud., Rigsrevisionen
Henrik Kyhnauv, statsautoriseret revisor, KPMG
Louis Strøm, registreret revisor, Baagøe Schou

Redaktion

Charlotte Jepsen, adm. dir. (ansv. red.)
Jan Wie, kommunikationschef (redaktør)
Julie Gjøtterup Andersen, redaktionsassistent
Jan Brødsgaard, fagkonsulent

Redaktionen er afsluttet den 25. maj 2020.
Synspunkter, der kommer til udtryk i SIGNATUR, behøver ikke nødvendigvis at svare til eller være udtryk for FSR – danske revisors officielle holdninger.

Design og layout

e-Types

Forsidefoto

Ulrik Ræbild, partner i PwC og Allan Auning-Hansen, CFO i Joe & The Juice.
Fotograf: Thomas Nielsen

Tryk

Specialtrykkeriet Arco

Oplag

6.500 eksemplarer

Annoncesalg

Vendemus
Frederiksgade 45,
Baghuset, 1. sal
DK – 8000 Aarhus
Tlf: 7222 7080
Kontaktperson Mads Tjærby,
mads@vendemus.dk

Udgivelsesplan for 2020

Nummer 1: 11. marts
Nummer 2: 12. juni
Nummer 3: 9. september
Nummer 4: 27. november

Abonnement

Pris for årsabonnement:
480 kroner ex moms.
Henvendelse til fagkoordinator
Gitte Jensen på mailadresse:
gje@fsr.dk

ISSN 2245-2117.

SIGNATUR er tilmeldt
Danske Specialmedier og
oplagskontrolleret af FMK

Revisorstriben af Wulffmorgenthaler

Sådan laver du en fejlfri aktieombytning

Det kræver tid at holde sig ajour på skatte- og selskabslovgivningen. Og det er samtidig vigtigt at have det fulde overblik, når kunden skal rådgives om, hvilken type omstrukturering der bør vælges.

Få en komplet guide

Hent den gratis køreplan med al nødvendig viden samlet ét sted, der sikrer, at du sparer tid og undgår fejl. Køreplanen giver dig hele paletten: Step-by-step-guide, tjekliste, dokumentoversigt og vejledning til rådgivning af kunden. Med guiden får du overblik over, hvad du skal være opmærksom på for at undgå fejl.

Hent den gratis køreplan og få en komplet guide til aktieombytning på www.karnovgroup.dk/aktieombytning

Træf bedre beslutninger, hurtigere.

KARNOV
GROUP